

Voortgangsrapportage II 2023

Gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Stand van zaken	3
Programma's	7
Programma 1: Economie en Ruimte	7
Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid	9
Deelprogramma 1.2: Mobiliteit	12
Deelprogramma 1.3: Wonen	15
Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid	17
Deelprogramma 2.1: Kwaliteit van de leefomgeving	19
Deelprogramma 2.2: Veiligheid	23
Programma 3: Vitaal en Sociaal.....	25
Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen	27
Deelprogramma 3.2: Onderwijs	32
Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid en zorg.....	34
Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen	36
Deelprogramma 3.5: Cultuur.....	38
Programma 4: Dienstverlening en bestuur	41
Deelprogramma 4.1: Dienstverlening.....	42
Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing.....	43
Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien.....	46
Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie.....	48
Paragrafen	50
Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	50
Paragraaf 2: Duurzaamheid	50
Paragraaf 9: Bedrijfsvoering	50
Slot en nacalculaties.....	52
Aanbevelingen Rekenkamer.....	52
Hervormingen	53

Inleiding

In deze tweede voortgangsrapportage 2023 van de gemeente Groningen informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2023.

De voortgangsrapportage heeft de functie van het verstrekken van actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting.

Leeswijzer

De voortgangsrapportage begint met een stand van zaken. In de programma's geven we de verwachte afwijkingen per programma weer zowel op de uitvoering van beleidsdoelen als op de financiën. Daarna gaan we in op de stand van zaken rondom de paragrafen Integraal Gebiedsgericht Werken, Duurzaamheid en Bedrijfsvoering.

De afwijkingen in de uitvoering van beleidsdoelen lichten we toe en geven we aan door gekleurde icoontjes (stoplichtenrapportage).

 betekent dat we de doelstelling naar verwachting gaan halen.

 betekent dat voor het behalen van de doelstelling bijsturing noodzakelijk is.

 betekent dat het halen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk is.

De voortgangsrapportage is een afwijkingen-rapportage, daarom melden we de doelstellingen die we verwachten te behalen hier niet. Deze zijn wel terug te vinden op [de website van deze Voortgangsrapportage](#). Samenvattend zien wij dat een groot deel van de geformuleerde doelstellingen gerealiseerd worden. De doelstellingen die om aandacht vragen zijn opgenomen in deze rapportage.

Daarnaast geven we een toelichting op de verwachte financiële afwijkingen vanaf 500 duizend euro ten opzichte van de begroting en op bestuurlijk relevante afwijkingen. Dit betekent dat niet bij alle beleidsvelden toelichtingen zijn opgenomen.

Stand van zaken

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de financiële prognose 2023. Vervolgens geven we een toelichting op de grootste beleidsmatige ontwikkelingen en een toelichting bij de belangrijkste financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Hoofdpijnen prognose resultaat

Verwacht resultaat 2023

Onze inschatting voor dit jaar is een rekeningresultaat vóór resultaatbestemming van 20,4 miljoen voordelig. In de voorjaarsbrief 2023 en in de begroting 2024 benoemen we dat het financiële beeld van de gemeente Groningen minder rooskleurig is. We zien dit nu terug in het verwachte resultaat voor 2023, wat beduidend lager is dan voorgaande jaren. We hebben een hoog ambitieniveau en zien ook dat de krapte op de arbeidsmarkt, prijsstijgingen en schaarste van materialen een flinke impact hebben op de uitvoerbaarheid en doorlooptijd van zowel onze geplande projecten als ook (bouw- en ontwikkelprojecten) van andere Groningse organisaties en particulieren. Deze onzekerheid maakt het onmogelijk om alle plannen tegelijkertijd uit te kunnen voeren en dit ziet u in deze voortgangsrapportage terug in meerdere activiteitentabellen waarin afwijkingen weergegeven staan. Deze afwijkingen hebben mogelijk ook nog extra impact op de financiële resultaten voor dit jaar.

Grootste afwijkingen

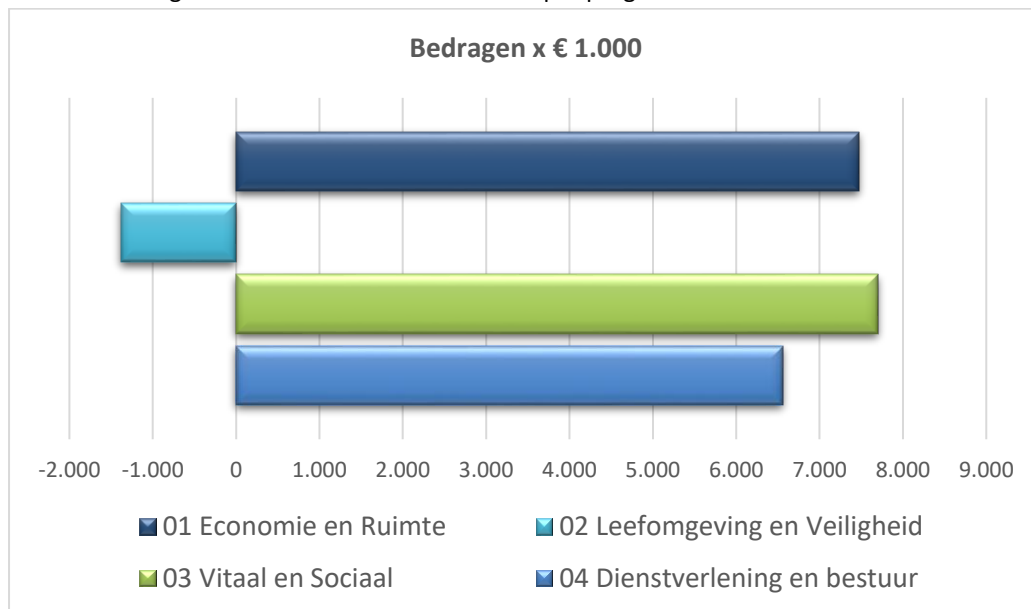
Het resultaat na aftrek van de met uw raad afgesproken toegestane bestemmingen wordt ingeschat op 5,0 miljoen euro voordelig. Enkele voordelen die we voorzien zijn: 6,5 miljoen euro bij Programma Nieuwkomers (opvang vluchtelingen Oekraïne), 5,6 miljoen euro extra opbrengsten uit het Gemeentefonds, 3,9 miljoen euro bij het parkeerbedrijf, 2,6 miljoen euro aan extra OZB opbrengsten en 3,0 miljoen euro bij de Wmo. Enkele nadelen die we voorzien zijn 10,9 miljoen euro bij de jeugdhulp, 8,1 miljoen euro nadeel op het budget voor nominale compensatie, 2,4 miljoen euro op de Businesscase outsourcing ICT, 2,2 miljoen euro voor de bijdrage aan de Veiligheidsregio en 2,1 miljoen euro nadelig op verwachte opbrengsten bouwleges.

Afwijkingen in relatie tot de begroting 2024.

Er zijn een aantal grote afwijkingen die invloed hebben op de begroting voor de komende jaren, zoals de kosten voor de jeugdzorg, de bijdrage aan de Veiligheidsregio en kosten voor leerlingenvervoer. Daarom hebben we de structurele afwijkingen betrokken bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2024. De begroting is daarmee verder onder druk komen te staan.

Prognose resultaat 2023 voor bestemming per programma

Onderstaande grafiek en de tabel daaronder laat per programma het resultaat voor bestemming zien.

Het resultaat voor bestemming is per deelprogramma als volgt verdeeld:

Programma (bedragen x 1.000 euro)	Prognose resultaat
01 Economie en Ruimte	7.475
01.1 Economie en werkgelegenheid	2.481
01.2 Mobiliteit	4.855
01.3 Wonen	139
02 Leefomgeving en Veiligheid	-1.384
02.1 Kwaliteit van de leefomgeving	-628
02.2 Veiligheid	-756
03 Vitaal en Sociaal	7.702
03.1 Werk en inkomen	750
03.2 Onderwijs	1.245
03.3 Welzijn, gezondheid en zorg	4.311
03.4 Sport en bewegen	1.142
03.5 Cultuur	254
04 Dienstverlening en bestuur	6.559
04.1 Dienstverlening	-468
04.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken	2.684
04.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	4.959
04.4 Overhead en ondersteuning organisatie	-616
Eindtotaal	20.352

De prognoses lichten we toe in de hoofdstukken per programma verderop in dit document, daarom beperken wij ons hier tot de prognose van de resultaten in grafiek- en tabelvorm.

Beïnvloedbaarheid verwachte resultaat

Het verwachte resultaat van 20,4 miljoen euro bestaat voor een deel uit resultaten die niet (direct) beïnvloedbaar zijn of niet te voorzien waren bij het opstellen van de begroting 2023.

Een grote factor betreft de resultaten op samenwerkingsverbanden, waaronder Maatschappelijke Opvang van 8,3 miljoen euro. In de samenwerking wordt bepaald waaraan en wanneer het budget wordt besteed. Dit kunnen wij als gemeente Groningen niet zelfstandig bepalen. Onze verwachting is dat de voordelen voor Maatschappelijke Opvang vanaf 2025 sterk verminderen.

Besteedbaar resultaat

Het resultaat wordt onderverdeeld in een zestal resultaat categorieën. Per categorie gelden regels voor de besteedbaarheid hiervan. Dit is vastgelegd in het [kader voor resultaatbepaling en resultaat bestemming](#). In onderstaande tabel ziet u het resultaat voor bestemming, het niet-bestedbare deel en het resultaat na bestemming.

Resultaatcategorie (bedragen x 1.000 euro)	Resultaat voor bestemming	Besteedbaar	Niet besteedbaar
Samenwerkingsverband	9.339	0	9.339
Inc middelen Gemeentefonds	1.963	0	1.963
Meerjarig project	-1.723	0	-1.723
Bijzonder resultaat	5.823	0	5.823
Intensiveringen	1.939	1.939	0
Regulier/overig resultaat	3.011	3.011	0
Totaal resultaat	20.352	4.950	15.402

Hieronder volgt een toelichting per resultaatcategorie.

Samenwerkingsverbanden

De resultaten die binnen (regionale) samenwerkingsverbanden ontstaan zijn niet eenzijdig beschikbaar voor de gemeente Groningen, maar zullen in 2024 bestemd blijven voor de samenwerkingsverbanden. Het resultaat heeft met name betrekking op Maatschappelijke Opvang.

Incidentele middelen gemeentefonds

Dit betreffen resultaten op de via het gemeentefonds beschikbaar gestelde incidentele middelen via de circulaire voor een specifiek doel. Voor deze middelen is een tweejarige bestedingstermijn afgesproken met de raad. Het resultaat bestaat voornamelijk uit middelen voor de uitvoeringsplannen intensivering Schuldhulpverlening.

Meerjarige projecten

Dit betreffen resultaten op door de raad vastgestelde meerjarige projecten. Resultaten hierop blijven gedurende de looptijd van deze projecten beschikbaar, tenzij deze resultaten niet meer nodig zijn voor het vervolg van het project. De budgetten voor deze meerjarig projecten worden veelal in één keer ter beschikking gesteld. De besteding van deze middelen is echter gedurende de looptijd van de projecten. Er zijn meerjarige projecten waarbij het de intentie is dat deze zich gedurende de looptijd terugverdienen. Bij aanvang wordt voor deze projecten daarom geen budget beschikbaar gesteld. Daarom laten deze in het begin van de looptijd nadelige resultaten zien welke gedurende de rest van de looptijd zullen worden terugverdiend. In deze rapportage komen we hier, ook in het kader van begrotingsrechtmatigheid, op terug. Een nadere toelichting treft u in het vervolg van deze voortgangsrapportage aan.

Bijzondere resultaten

Dit betreffen resultaten waar separaat een door de raad vastgesteld kader onder ligt, of waar het gaat om resultaten binnen een gesloten systeem (bij kostendekkende tarieven). Voorbeelden hiervan zijn SIF-middelen (Stedelijk InvesteringsFonds) en resultaten op grondzaken. Op dit moment is er een resultaat van 300 duizend euro te verwachten door de verkoop van een pand, een resultaat van 340 duizend euro op het programma onderwijshuisvesting, 450 duizend euro door vrijval kapitaallasten voor bovenwijkse voorzieningen en een resultaat van 4,7 miljoen euro op SIF-middelen. Daarnaast wordt er een nadeel van 5,0 miljoen euro verwacht op Grondzaken. Resultaten op grondzaken worden verrekend met de reserve grondzaken. Bij het raadsvoorstel Begrotingswijzigingen 3^e kwartaal willen we daarom voorstellen deze nadelige prognose alvast te verrekenen met de reserve, zodat we dit bij de jaarrekening niet meer hoeven te doen. In deze voortgangsrapportage houden we al rekening met deze verrekening.

Intensiveringen

Dit betreffen resultaten op bij de begroting beschikbaar gestelde middelen voor het oplossen van knelpunten. Resultaten op intensiveringsmiddelen vloeien in basis terug naar de algemene middelen.

Reguliere resultaten

Tekorten of overschotten op reguliere budgetten worden bij de jaarrekening verrekend met de algemene middelen. Deze middelen kunnen vervolgens via een integrale afweging worden ingezet voor de komende begroting of ter versterking van ons weerstandsvermogen.

Een aantal grotere posten binnen deze categorie lichten we hieronder kort toe.

- De prognose van de zorgkosten jeugdhulp komt uit op 10,9 miljoen euro nadelig. Dit kent o.a. de volgende oorzaken: doorloop van hogere realisatie in 2022 en een stijging van het aantal cliënten in de dagbehandeling / dagbesteding. Daarnaast blijkt dat een deel van de cliënten die voor Basis Jeugdhulp in aanmerking komt, nog via de specialistische hulp binnenkomt.
- Door met name de sterke prijsontwikkeling verwachten we een nadeel van 8,1 miljoen euro op de nacalculatie loonen prijsstijgingen. Hier tegenover staat een verwacht voordeel van 5,6 miljoen euro op het Gemeentefonds, door met name de ontwikkeling van de maatstaven en de uitkeringsfactor en een lagere belastingcapaciteit.
- Door uitloop van de transitie naar Fujitsu, de moeizame overgang naar de nieuwe ICT-omgeving en het achterblijvend niveau van de dienstverlening, verwachten we een nadeel voor 2023 op de businesscase outsourcing ICT. Hierdoor lukt het ook niet om invulling te geven aan opgenomen taakstellingen. Per saldo verwachten we een nadeel van 2,4 miljoen euro.
- In 2023 verwachten we zowel een daling in het aantal reguliere vergunningsaanvragen als lagere legesopbrengsten van grote bouwprojecten, wat resulteert in een nadeel van 2,1 miljoen euro.
- De Veiligheidsregio heeft aangekondigd de begroting 2023 bij te stellen en een verhoogde bijdrage te vragen aan gemeenten. Voor Groningen betekent dit een verhoging van 2,2 miljoen euro, wat in 2023 leidt tot een nadeel van hetzelfde bedrag.
- Van de vergoeding van het Rijk op basis van normbedragen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen houden we naar verwachting 6,5 miljoen euro over.
- Bij de Wmo verwachten we een voordeel van 3,0 miljoen euro doordat de begrote prijsstijgingen voor hulpmiddelen bij de nieuwe aanbesteding lager uitvielen en de verzilvering (uitnutting van de indicaties) bij huishoudelijke hulp lager was dan vooraf verondersteld.
- Parkeerbedrijf 3,9 miljoen euro. Doordat het herstel na de coronaperiode sterker is dan verwacht bij het opstellen van de begroting 2023, zijn de opbrengsten voor parkeren hoger dan voorzien. Daarnaast dragen tariefsverhogingen, meer afgegeven vergunningen en een hoger bezoekersaantal van de binnenstad door het slechte zomerweer bij aan het voordeel bij parkeren.
- Bij de Onroerend zaakbelasting (OZB) verwachten we een voordeel van 2,6 miljoen euro. Dit wordt met name verklaard doordat de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad hoger uit valt dan ten tijde van de berekening van de tarieven werd voorzien.

Begrotingsrechtmatigheid

Het onderdeel begrotingsrechtmatigheid komt naar voren in de paragraaf Bedrijfsvoering, verderop in deze rapportage.

Onzekerheden in de prognose

Energietoeslag

Het Rijk heeft in december via de decembercirculaire 2022 500 miljoen beschikbaar gesteld. Het aandeel van de gemeente Groningen daarin was 2,24% (11,22 miljoen euro). Het restant van de middelen (900 miljoen euro) wordt verdeeld op basis van het aandeel van de gemeenten in het totaal aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Ons aandeel bedraagt daarin 2,09% (18,8 miljoen euro). Dit is 1,4 miljoen euro minder dan dat we op basis van het oude aandeel zouden krijgen. We verwachten dat bij de decembercirculaire 2023 het exacte bedrag bekend wordt gemaakt.

Onderhoud Papiermolen

We hebben in de tribune en in en rondom het bad van de Papiermolen diverse scheuren en verzakkingen geconstateerd. Bij de renovatie in 2019 is veel herstelwerk gedaan. Er moet nog onderzocht worden of de schade een gevolg is van de werkzaamheden aan de nabijgelegen ringweg. Daarnaast laat de coating in verschillende bassins van de Papiermolen los. De financiële gevolgen zijn momenteel nog niet in te schatten.

Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) Sport

De actualisatie van het meerjaren onderhoudsprogramma is in volle gang. Naast het reguliere onderhoud constateren we ook "uitgesteld" onderhoud. De omvang (€) is nog niet nader bepaald, maar zal naar verwachting substantieel zijn. Een deel zal kunnen worden ondergebracht in het MJOP en een deel niet. We verwachten in de loop van het 2e kwartaal 2024 hier meer duidelijkheid over te hebben.

Programma's

Programma 1: Economie en Ruimte

We schrijven hier niet over het lopende beleid, maar gaan in op de ontwikkelingen die het afgelopen half jaar de revue zijn gepasseerd en de financiële afwijkingen op het lopende beleid.

Economie en werkgelegenheid

Op Prinsjesdag 2023 zijn de meest recente prognoses voor de Nederlandse economie bekend gemaakt: de Nederlandse economie groeit in 2023 met 0,7 procent en in 2024 met 1,4 procent. De staatsschuld daalt naar 46,9 procent van het nationaal inkomen. De koopkracht herstelt na een eerdere forse daling dankzij stijgende lonen. Voor doorsnee huishoudens stijgt de koopkracht in 2024 met 1,8 procent. Toch zijn ondernemers volgens MKB-Nederland somber over de economie. Ze hebben last van hogere kosten zoals lonen, inkooprijzen en energiekosten. Slechts 1% kan deze gestegen kosten volledig doorberekenen aan hun klanten. Momenteel zijn het tekort aan personeel, regeldruk en inkoopkosten de grootste belemmeringen. Een paar zaken die ondernemers kunnen raken:

- Het prijsplafond voor energie verdwijnt op 1 januari. Met gasprijzen die in de lift zitten, gaan consumenten en ondernemers zonder vast energiecontract een onzekere periode tegemoet (Business Insider). In een 'streng winter' scenario zullen de energieprijzen verder onder druk komen, waardoor de economie verder zal vertragen (CPB).
- De accijnzen op brandstof gaan waarschijnlijk stijgen met 21 cent per liter benzine en 13 cent op diesel. Verwacht wordt dat dit een thema zal zijn bij de Algemene Beschouwingen.
- De zelfstandigenaftrek wordt verder afgebouwd (per saldo betalen ondernemers meer belasting) en de energie-investeringsaftrek wordt verder versoerd (Business Insider).

Positieve cijfers en negatieve verwachtingen maken dat er onzekerheid blijft bestaan over de richting van de economische conjunctuur. De economie doorloopt meerdere aanpassingsprocessen onder invloed van inflatie, mondiale afkoeling, hogere rentes en correctie op de woningmarkt. De arbeidsmarkt blijft nog altijd erg krap.

Net als in de rest van Nederland komen er wel signalen dat een aantal kleinere en middelgrote bedrijven in de problemen komt door de terugbetaling van coronasteun en opgebouwde belastingschulden. De sectoren kappers, horecazaken en winkeliers zijn naar verwachting het meest kwetsbaar. Volgens de Kamer van Koophandel nam in het tweede kwartaal van 2023 het aantal faillissementen in de gemeente Groningen toe ten opzichte van het tweede kwartaal van 2022 (van 0,19 naar 0,34 per 10.000 inwoners). Dit is een landelijk beeld. Het aantal stoppers nam daarentegen iets af (van 15,5 vestigingen naar 15 per 10.000 inwoners), terwijl het landelijk toenam (van 18,7 vestigingen naar 20,6 per 10.000 inwoners).

De gronduitgifte aan bedrijfskavels was afgelopen jaar (2022) met 6,9 hectare boven de prognose. De nieuwe behoefte van bedrijventerreinen 2022-2040 laat zowel in het lage als hoge scenario een hogere vraag naar bedrijfskavels zien dan er nog aan plancapaciteit aanwezig is. Het tekort aan bedrijfskavels tot 2040 ligt tussen de 40 en 120 hectare. Ook voor kantoren is een marktanalyse opgesteld voor de periode 2022-2040. Hier is sprake van een vervangingsmarkt: op hoogstedelijke centrummilieus en OV-knooppunten zoals Hoofdstation, Europapark/Kempkensberg en campuslocaties is sprake van een groeiende vraag. Op snelweglocaties, overige ov-locaties en in woonwijken wordt een afnemende vraag verwacht. Transformatie van verouderd kantoorvastgoed en slechte locaties levert extra marktruimte op voor nieuwbouw hoogstedelijke centrummilieus en OV-locaties. De raad is op 25 april 2023 per brief geïnformeerd over de marktanalyses bedrijventerreinen en kantoren. Hierin geeft het college aan welke strategie zij voert met betrekking tot de voorraad kantoren en bedrijfskavels. Uitbreiding van de voorraad bedrijventerreinen is voorzien bij Meerstad, Westpoort, en in beperkte mate t.b.v. het lokale mkb bij Dijkshorn/Ten Boer.

Programma Mobiliteit

Hoewel ons verplaatsingsgedrag door de coronacrisis is veranderd, zien we toch dat de hoeveelheid autoverkeer zowel op het hoofdwegennet als op het onderliggende wegennet weer is toegenomen. Zelfs tot boven het pre-corona niveau. Daarentegen zien we juist wel dat het aantal reizigers dat gebruik maakt van de bus en de trein nog steeds lager is dan voor de coronacrisis. Met name op werkdagen zien we dat het openbaar vervoer te maken heeft met een ander reisgedrag; in het 'nieuwe normaal' zijn meer mensen gaan thuiswerken. Bovendien is een ander reispatroon tijdens de week zichtbaar: dinsdag en donderdag zijn drukker, vrijdag een stuk rustiger en in het weekend is het juist weer drukker dan voor de coronacrisis. Daarnaast hebben stijgende brandstofprijzen, personeelstekorten en stakingen impact gehad op de aantrekkelijkheid van en het vertrouwen in het openbaar vervoer. Er wordt daarom hard gewerkt om de kwaliteit omhoog te krijgen en het vertrouwen van de reiziger weer terug te winnen.

De verwachting is dat als gevolg van het groeiend aantal inwoners en arbeidsplaatsen in onze gemeente het aantal verplaatsingen in, van en naar de gemeente Groningen de komende jaren verder zal toenemen. Om daarop een adequaat antwoord te hebben, is in december 2021 de Mobiliteitsvisie 'Groningen Goed op Weg: naar een leefbare, schone en gezonde gemeente' vastgesteld. Daarin nemen we afscheid van het uitgangspunt dat de auto centraal staat in de manier waarop we onze openbare ruimte inrichten en zetten we in op een transitie naar ruimte-efficiënt, schoon en gezond vervoer. Op die manier worden straten weer aantrekkelijk en leefbaar en pakken we klimaatverandering aan.

De doelen uit onze Mobiliteitsvisie zijn de afgelopen tijd vertaald in verschillende uitvoeringsprogramma's. Van hieruit werken we concreet aan projecten en maatregelen die de bereikbaarheid van en de leefbaarheid in onze gemeente ook daadwerkelijk gaan verbeteren. Zo verlagen we op diverse wegen de snelheid van 50 naar 30 km/uur, realiseren we nieuwe loop- en fietsvoorzieningen, zetten we in op de aanleg van elektrische laadinfrastructuur, meer deelmobiliteit en de realisatie van zero-emissiezones.

In zes regio's, waaronder de Regio Groningen-Assen, wordt het woningtekort versneld aangepakt. Tot 2040 moeten in onze gemeente en in de omliggende regio minimaal 35.000 nieuwe woningen worden gebouwd. De bereikbaarheidsopgave, die hieruit voortvloeit, is gekoppeld aan de verduurzamingsdoelstellingen voor mobiliteit. Dit betekent dat naast de direct aan woon- en werklocaties gerelateerde mobiliteitsopgaven (zoals fietsinfrastructuur) ook sprake is van een systeemopgave voor mobiliteit waarin hubs, openbaar vervoer, stations en de aanpak van de Westelijke Ringweg passen. Met de Verstedelijkingsstrategie van de Regio Groningen-Assen werken we toe naar een overeenkomst met het Rijk over de gezamenlijke opgave die regio en Rijk in de regio Groningen-Assen hebben.

Wonen

Volgens de prognoses stijgt het aantal inwoners van gemeente Groningen de komende jaren aanzienlijk. De vraag naar woningen, en daarmee de urgentie om woningen te bouwen, blijft groot. Deze bouwopgave én het toevoegen van kwaliteit staan ook omschreven in onze Woonvisie 2020-2025. De gestegen rentes, bouwkosten en schaarste aan bouwmaterialen, personeel en locaties zorgen hierbij wel voor een stevige uitdaging. Ondanks de huidige afkoeling van de woningmarkt en stagnatie in de bouw blijft het onze prioriteit om voldoende woningen toe te voegen. Samen met corporaties en ontwikkelaars zetten we ons hier ten volle voor in.

We gaan voor woningen in verschillende segmenten (grondgebonden, appartement) en categorieën (koop, huur, sociale huur), zodat we alle doelgroepen kunnen bedienen. Het grootste deel van de nieuwbouwwoningen moet landen in onze grote ontwikkelzones Suikerzijde, Stadshavens, Reitdiepzone en Meerstad, maar er worden ook woningen toegevoegd op andere ontwikkellocaties en in de dorpen.

We hebben eveneens veel aandacht voor voldoende sociale huurwoningen, voor betaalbaarheid en voor een goede prijs/kwaliteit verhouding. Er zijn afspraken met de corporaties over huurbeleid en over het woonruimteverdeelsysteem om te zorgen voor een eerlijke en evenwichtige verdeling van de aanwezige sociale huurwoningen.

Daarnaast focussen we ons op de groeiende groep ouderen en kwetsbare bewoners en hun woonbehoefte in combinatie met passende zorg. In de uitvoeringsagenda bij de woonzorgvisie gaan we hier – samen met de corporaties en zorgpartijen – nader op in. Ook hebben we aandacht voor groepen die anders willen wonen, bijvoorbeeld coöperatief. Daarnaast blijven jongeren en (internationale) studenten een belangrijke doelgroep in de stad.

Naast zorgen voor voldoende woningen in diverse segmenten hebben we ook aandacht voor de energetische kwaliteit van woningen, voor circulair bouwen en voor een goede leefomgeving. Alle nieuwbouwwoningen zijn aardgasvrij en ook steeds meer bestaande woningen worden aardgasvrij gemaakt, met name via de uitrol van het warmtenet. We maken prestatieafspraken met de woningcorporaties over onder meer de verduurzaming van de huurwoningvoorraad en een klimaatadaptieve woonomgeving.

Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Ruimtelijk-economische ontwikkeling		
Het behouden en creëren van duurzame en innovatieve werkgelegenheid.	We versterken de contacten tussen de Rijksdiensten en de Gemeente Groningen en zoeken naar mogelijkheden om hen verder te verbinden/verankeren in het ecosysteem van de metropoolregio Groningen.	
	Toelichting: Door onderbezetting heeft deze activiteit minder aandacht gekregen. In het najaar gaan we samen met werk en participatie de top 75 werkgevers in Groningen bezoeken waar ook een aantal Rijksdiensten onder vallen.	
	We ondersteunen de creatieve sector bij netwerkvorming met het (mede-)organiseren van netwerkevenementen en projecten zoals het project 'Probleemoplossers', waarbij creatieven met vraagstukken van ondernemers en overheid aan de slag gaan.	
	Toelichting: De creatieve sector is geen speerpunt meer in onze economische agenda. Dit betekent dat dit soort initiatieven vanuit EZ niet meer actief worden ondersteund. Dit soort initiatieven hebben we geholpen met opstarten en worden gecontinueerd door Cultuur.	

<p>Vergroten van de aantrekkelijkheid van onze stad, wijken en dorpen voor bewoners en bezoekers ter versterking van de economie.</p>	<p>We starten met het opstellen van beleid voor de vrijetijdsbesteding dat zich primair zal richten op onze eigen inwoners. We werken daarnaast een toetsingskader uit voor nieuwe hotelinitiatieven.</p> <p>We verkennen de recreatief-toeristische mogelijkheden van het gebied aan de oostkant van Groningen/Haren/Meerstad en versterken onze voorzieningen voor de vrijetijdsbesteding: Stadspark (uitvoering visie), vernieuwing Martiniplaza en directe omgeving, het nieuwe muziekcentrum (in relatie tot ontwikkeling Stationsgebied) en ontwikkeling Oosterhaven (verbeteren langzaam verkeerverbinding Sontplein-Oosterkade-Binnenstad en zo mogelijk ook aanpak gebied Oosterhaven).</p>	
	<p>Toelichting: dit moet nog gestart worden. Start Q4 2023</p>	
	<p>We zijn trots op onze mogelijkheden voor waterrecreatie in Groningen. We zien de recreatie op het water toenemen en daarom intensiveren we de handhaving op het water (aansluitend op de watervisie) in een groter areaal (onder andere met de toekomstige ontwikkeling Meerstad, Dudok aan het diep en de Stadshavens). Op deze manier neemt de veiligheid op het water toe en kan iedereen op een aangename manier recreëren op de verschillende wateren in Groningen.</p>	
	<p>Op dit moment is er onvoldoende capaciteit om de handhaving op het water te intensiveren. Gebeurt per 2024.</p>	
<p>Werken aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid van de (winkel)voorzieningen in onze wijken en buurten.</p>	<p>We versterken onze bovenwijkse locaties voor detailhandel op Sontplein en woonboulevard Hoendiep/Peizerweg.</p>	
	<p>Toelichting: we zijn gestart met plan verbetering verkeersafwikkeling rondom Sontplein. Voor investeringen in woonboulevard Hoendiep/Peizerweg is geen capaciteit beschikbaar. Hierover is een keuze gemaakt in begroting 2023. Beide woonboulevards functioneren goed. Direct ingrijpen is nu niet nodig.</p>	
<p>De aantrekkelijkheid van de binnenstad vergroten</p>	<p>We investeren in de randvoorwaarden voor het nieuwe handelsplein (contouren Vismarkt/Akerk), zodat deze optimaal zijn voor een goed florerende warenmarkt.</p>	
	<p>Toelichting: De Grote markt wordt in 2024 opgeleverd. Daarna zal er (niet direct) gestart worden met de Vismarkt. Dit om de binnenstad ook een kleine periode 'rust' te gunnen. Daarom worden in 2023 nog geen investeringen gedaan voor de warenmarkt op de Vismarkt.</p>	

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.1 Economie en werkgelegenheid

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
01.1.1.Economische Ontwikkeling	7.041	8.209	8.178	31
01.1.2.Ruimtelijke econ. ontwikkeling	4.661	4.035	3.536	500
01.1.3.Grondzaken	10.998	11.148	11.148	0
01.1.4.Overige Economie	13.791	13.514	11.564	1.950
Totaal lasten	36.491	36.907	34.426	2.481
<i>Baten</i>				
01.1.1.Economische Ontwikkeling	961	961	961	0
01.1.2.Ruimtelijke econ. ontwikkeling	1.089	1.089	1.089	0
01.1.3.Grondzaken	4.544	4.544	4.544	0
01.1.4.Overige Economie	243	243	243	0
Totaal baten	6.837	6.837	6.837	0
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	608	608	608	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 1.1	-30.262	-30.678	-28.197	2.481

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.1.2 Ruimtelijk-economische ontwikkeling	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	500	0	500

Intensiveringsmiddelen Meerjarenprogramma Ruimtelijke Economie (V 500 duizend euro)

Door fasering in de uitvoering van de vele nieuwe opdrachten vanuit het coalitieakkoord blijven er middelen over. Deze middelen zetten we in voor opdrachten die in de komende jaren verder opgepakt worden.

1.1.3 Grondzaken	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	0	0	0

Grondbedrijf (PM)

1. Herzieningen grondexploitaties (N 7,5 miljoen euro)

Bij de herzieningen in 2023 is gebleken dat de benodigde verliesvoorziening ca. 7,5 miljoen euro hoger ligt dan de beschikbare verliesvoorziening. Deze toename van de benodigde verliesvoorziening wordt voornamelijk veroorzaakt door een gestegen rekenrente en verlaagde inschatting van toekomstige opbrengststijgingen.

2. Overige exploitatievoordelen Grondbedrijf (V 2,5 miljoen euro)

In de begroting 2023 is 2,5 miljoen euro opgenomen voor dekking van het tekort op de exploitatie van strategische eigendommen en nieuwe verwervingen. Voor 2023 verwachten wij vooralsnog geen afwaarderingen op ons strategisch bezit. Samen met diverse overige exploitatievoordelen leidt dit tot een verwacht voordelig resultaat van 2,5 miljoen euro.

Aangezien dit verwachte jaarresultaat leidt tot een begrotingsoverschrijding op deelprogrammaniveau zullen wij de raad dit jaar nog een voorstel met een begrotingswijziging voorleggen. Via deze begrotingswijziging verrekenen we het verwachte negatieve resultaat van 5 miljoen euro met de reserve Grondzaken.

1.1.4 Overig economie	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.950	0	1.950

Suikerzijde (V 1,5 miljoen euro)

Op 21 december 2022 heeft de raad de [gebiedsbegroting De Suikerzijde](#) vastgesteld. Gedurende de exploitatieperiode van de gebiedsbegroting kan incidenteel vrijval van financiële middelen plaatsvinden. Deze incidentele vrijval zal eind 2023 naar verwachting 1,5 miljoen euro bedragen.

Vrijval kapitaallasten bovenwijkse voorziening Westpoort (V 450 duizend euro)

In 2022 hebben we volgens BBV-voorschriften een afwaardering van 8,5 miljoen euro verwerkt op onze investering in het viaduct dat het bedrijventerrein Westpoort ontsluit naar de A7.

Deze afwaardering leidt tot een structurele vrijval van het begrote kapitaallastenbudget verbonden met de investering in het viaduct. Voor 2023 verwachten wij dat deze vrijval 450 duizend euro zal bedragen.

Deelprogramma 1.2: Mobiliteit

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Vervoerswijzen		
Toename van ruimte-efficiënte, schone en gezonde vervoerswijzen door groei van het aandeel voetgangers, fiets en openbaar vervoer en afname van het aandeel auto's zowel binnen gemeente Groningen als van en naar Groningen met als doel: herwinnen openbare ruimte, verminderen CO ₂ uitstoot en realiseren van een gezondere leefomgeving.	In 2023 gaan de werkzaamheden aan de ombouw van het Hoofdstation in het kader van Groningen Spoorzone door en gaan we verder met de voorbereidende werkzaamheden voor de insnijding van het Emmaviaduct;	
	Toelichting: In maart 2022 werd bekend dat de aannemer meer ruimte in de planning nodig had voor de werkzaamheden op het Hoofdstation. Daardoor kon de eerder geplande treinvrije periode in de zomer van 2023 niet doorgaan. De verwachting is dat het project Groningen Spoorzone in de zomer van 2026 gereed zal zijn.	
Effect op de directe omgeving		
Herwinnen van de openbare ruimte en zorgen voor voldoende goede fietsparkeervoorzieningen	In 2023 gaan we verder met het realiseren van extra fietsenstallingen op het Hoofdstation.	
	Toelichting: In maart 2022 werd bekend dat de aannemer meer ruimte in de planning nodig had voor de werkzaamheden op het Hoofdstation. Daardoor kon de eerder geplande treinvrije periode in de zomer van 2023 niet doorgaan en loopt de realisatie van extra fietsenstallingen vertraging op. De verwachting is dat het project Groningen Spoorzone in de zomer van 2026 gereed zal zijn.	
	In 2023 pakken we het kruispunt Boterdiep-Bloemensingel aan conform onze Aanpak Verkeersveiligheid;	
	Toelichting: Het verbeteren van de verkeersveiligheid op het kruispunt Boterdiep-Bloemensingel is onderdeel geworden van het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad. Het kruispunt wordt daarom opgepakt in het kader van de Belevingsplek Korreweg/Rodeweg/Nieuwe Ebbingestraat. Dit	

	betekent dat de herinrichting van dit kruispunt grootschaliger wordt opgepakt en daarmee iets langer gaat duren.	
Slim en Duurzaam		
Vorrang geven aan innovatie en schone vormen van personen- en goederenvervoer	We stimuleren deelmobiliteit door te blijven inzetten op deelfietsen en te beginnen aan een pilot met elektrische deelbakfietsen in 2023;	
	Toelichting: De pilot met deelbakfietsen is verschoven naar 2024, omdat we eerst willen onderzoeken hoe groot de vraag naar deelbakfietsen daadwerkelijk is. Pas als daar duidelijkheid over is, bepalen we of en hoeveel we financieel willen bijdragen aan deze pilot.	
Sturen op verkeer (in plaats van faciliteren en geleiden)	In 2023 stellen we voor de West- en Oostflank van de stad deeluitwerkingen op van het Multimodale Netwerkkader. Daarmee geven we de belangrijkste voorkeursroutes aan voor de verschillende weggebruikers (fiets, openbaar vervoer en auto). Dit is nodig voor een optimalisatie van het verkeersmanagement in deze gebieden;	
	Toelichting: De beschikbare capaciteit is onvoldoende om ook al in 2023 te starten met het opstellen van een deeluitwerking van het Multimodale Netwerkkader voor de Westflank. Deze schuift daarom door naar 2024.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Effect op de directe omgeving		
Aantal kilometers 50 km/uur-weg gewijzigd in 30 km/uur	2	
Toelichting: Vanaf eind 2022 zijn we voortvarend aan de slag gegaan met het Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad. In 2023 wilden we op ongeveer 2 kilometer 50 km/uur-weg de snelheid terugdringen naar 30 km/uur. Hoewel we op koers liggen, vergt het proces inclusief bijbehorende participatie de nodige tijd en aandacht. We houden er rekening mee dat we dit jaar op een gedeelte van de Peizerweg en de Vestdijklaan de maximumsnelheid kunnen terugdringen (in totaal ongeveer 1,5 kilometer).		

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.2 Mobiliteit	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
<i>Lasten</i>				
01.2.1.Vervoerswijzen	3.076	3.119	3.069	50
01.2.2.Impact op de directe omgeving	20.632	20.597	20.297	300
01.2.3.Slim en duurzaam	12.760	13.589	13.024	565
Totaal lasten	36.468	37.305	36.390	915
<i>Baten</i>				
01.2.1.Vervoerswijzen	0	0	0	0
01.2.2.Impact op de directe omgeving	27.138	27.138	31.078	3.940
01.2.3.Slim en duurzaam	300	1.165	1.165	0
Totaal baten	27.438	28.303	32.243	3.940
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	460	460	460	0
Totaal onttrekkingen				0
Totaal deelprogramma 1.2	-9.490	-9.462	-4.607	4.856

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.2.2 Impact op de directe omgeving	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	300	3.940	4.240
Parkeren (V 3,9 miljoen euro)			
We verwachten dat de baten in 2023 3,5 miljoen euro hoger zijn dan begroot. Hiervoor zijn een aantal redenen te noemen. De begroting 2023 is opgesteld in het voorjaar 2022. Toen waren de corona-effecten nog steeds zichtbaar en trad slechts in beperkte mate herstel op. Pas vanaf de zomer 2022 begon het herstel echt in te treden.			
We hielden voor 2023 wel rekening met een flinke verbetering van het resultaat ten opzichte van 2022. Echter de huidige omzetcijfers komen daar ruimschoots bovenuit. Ook het slechte weer in de zomermaanden en de tariefsverhogingen hebben bijgedragen aan de hogere omzetten. Het slechte weer deze zomer heeft veel bezoekers naar de binnenstad getrokken.			
Voor parkeergarages liggen de opbrengsten 1,3 miljoen euro boven de begroting, Vooral de parkeergarage Forum heeft hier met 0,75 miljoen euro een groot aandeel in. Voor straatparkeren verwachten we 2,2 miljoen euro meeropbrengsten te realiseren, vooral verklaard door een toename van het belparkeren (1,2 miljoen euro) en vergunningen (0,85 miljoen euro).			
De lagere kosten (300 duizend euro) worden met name verklaard door de vrijval van begrote kosten voor onvoorziene uitgaven en besparingen op kosten waaronder inhuur.			
Naheffingsaanslagen Parkeerbelasting (V 380 duizend euro)			
Wij verwachten hogere opbrengsten van 380 duizend euro uit naheffingsaanslagen parkeerbelasting. Dit zijn parkeerboetes bij niet of te weinig betalen. Deze hogere opbrengsten worden met name veroorzaakt door de inzet van de tweede scanauto.			

1.2.3 Slim en duurzaam	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	565	0	565

Spaarregeling Ringwegen (V 454 duizend euro)

Voor het project Ring West Verbindt en nieuwe verbindingen in de Oosterhamrikzone voor fiets, openbaar vervoer en auto sparen we met de Spaarregeling Ringwegen. Met de provincie hebben we afgesproken te sparen in de verhouding 2/7 gemeente en 5/7 provincie. Hiervoor hebben wij structureel 454 duizend euro opgenomen in onze begroting.

Voor 2023 verwachten we het volledige budget van 454 duizend euro te kunnen sparen.

Overige (V 111 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 111 duizend euro.

Deelprogramma 1.3: Wonen

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Stimuleren woningmarkt		
Toevoegen van voldoende woningen (gemiddeld 1.500 per jaar tot en met 2030). In 2022 verwachten we circa 1.600 nieuwbouw woningen op te leveren	<p>We verwachten in 2023 tussen de 1.450 tot 1.650 woningen op te leveren. Het precieze aantal nieuwbouwwoningen dat in 2023 wordt gerealiseerd is echter nog niet duidelijk. Mogelijk verschuiven een aantal plannen Dit komt enerzijds door problemen op de markt (de aanzienlijk gestegen bouwkosten en tekorten aan materialen en personeel) en anderzijds zijn er procedurele vertragingen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Suikerzijde. Daar zorgen procedures rondom natuurwetgeving voor vertraging.</p> <p>Toelichting: Zoals aangegeven in de vorige voortgangsrapportage komt het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in 2023 aanzienlijk lager te liggen dan eerder verwacht. Dit heeft onder meer te maken met een aantal projecten gericht op flexwoningen. Deze vorm van woningbouw blijkt in de praktijk door aanzienlijke kosten en procedures toch moeilijker te realiseren dan aanvankelijk gedacht. Onder andere een project voor studentenhuisvesting op Zernike is een jaar uitgesteld, naar 2024. Ook merken we dat door de combinatie van gestegen bouwkosten en een onzekere markt enkele projecten worden aangepast en/of uitgesteld.</p>	
We willen dat er voortgang geboekt wordt in de versterkingsoperatie, waarbij de bewoner centraal staat en waarbij de bewoner, dorpen en buurten sterker uit de versterking komen.	<p>In de Lokale Stuurgroep zien we toe op een voortvarende uitvoering van het Lokaal Plan van Aanpak door de Nationaal Coördinator Groningen. We bewaken de voortgang en sturen waar nodig bij;</p> <p>Toelichting: Hoewel we de voortgang nauwlettend in de gaten houden en regelmatig afstemmen met de Nationaal Coördinator Groningen, blijft het onvoorspelbaar door extern factoren. Bijsturingsmogelijkheden zijn hierdoor soms beperkt. Het is dan ook lastig te voorspellen of de doelen, zoals geformuleerd in het Lokaal Plan van Aanpak, gehaald gaan worden.</p>	
Doelgroepen		

Voldoende huisvesting voor (internationale) studenten en jongeren.	Voor de lange termijn huisvesting werken we aan het Wonen op de Zernike Campus. We werken aan de herijking van de gebiedsvisie en stellen parallel een realisatieovereenkomst op voor de ontwikkeling van de eerste locatie voor woningbouw, de Kapteynborg. Daarnaast werken we aan de realisatie van 400 tijdelijke eenheden op het Zernike. Vooruitlopend op de ontwikkeling van Zernike Campus (permanente huisvesting) voorzien deze eenheden in extra huisvesting voor internationale studenten en fungeren tevens als oplossing voor de piekperiode.	
	<p>Toelichting: Voor de lange termijn huisvesting werken we aan het Wonen op de Zernike Campus. Parallel hieraan wordt een ontwikkelvisie opgesteld. In de ontwikkelstrategie heeft wonen een prominente plek, maar ook andere projecten - parkeerhubs, groen, mobiliteit, onderwijs en sport - worden verder vormgegeven. In de ontwikkelstrategie worden tevens verhuis- en verbouwbewegingen (van functies en gebouwen van RUG/HG) in kaart gebracht. Hierdoor komen er nieuwe plekken beschikbaar, welke kansen biedt voor woningbouw. We zijn hierin afhankelijk van de strategische agenda's van de onderwijsinstellingen. Gezien het proces tot nu toe en de beschikbaarheid van de beoogde locaties is het aannemelijk dat de planning voor het wonen – start bouw 2025 – niet gehaald gaat worden.</p> <p>Naast de permanente woningbouw werken we aan de realisatie van 400 tijdelijke eenheden op het Zernike. Vooruitlopend op de ontwikkeling van Zernike Campus (permanente huisvesting) voorzien deze eenheden in extra huisvesting voor internationale studenten en fungeren tevens als oplossing voor de piekperiode. Het streven is de locatie voor 1 augustus 2024 op te leveren.</p>	

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.3 Wonen

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
01.3.1.Stimuleren/reguleren woningmrk	3.509	4.762	4.462	300
01.3.2.Doelgroepen	1.844	1.816	1.816	0
01.3.3.Kwaliteit en duurzaamheid	8.244	17.349	16.549	800
01.3.4.Overig Wonen	17.255	18.093	16.920	1.173
Totaal lasten	30.852	42.020	39.746	2.273
<i>Baten</i>				
01.3.1.Stimuleren/reguleren woningmrk	53	727	727	0
01.3.2.Doelgroepen	668	673	639	-34
01.3.3.Kwaliteit en duurzaamheid	500	7.791	7.791	0
01.3.4.Overig Wonen	16.329	16.134	14.034	-2.100
Totaal baten	17.550	25.325	23.191	-2.134
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	1.100	1.100	1.100	0
Totaal onttrekkingen	0		0	0
Totaal deelprogramma 1.3	-14.402	-17.795	-17.656	139

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.3.1 Stimuleren en reguleren woningmarkt	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	300	0	300

Stadshavens (V 0,3 miljoen euro)

Voor de gebiedsontwikkeling van Stadshavens zijn gefaseerd middelen beschikbaar gesteld. De (kapitaal)lasten die hier op drukken zijn nog beperkt omdat het project zich nog in de opstartfase bevindt. Daarom verwachten wij eind 2023 een incidentele vrijval van 0,3 miljoen euro.

1.3.3 Kwaliteit en duurzaamheid	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	800	0	800

Amendement Energiebesparing eerst (V 600 duizend euro)

Bij het vaststellen van de gemeentebegroting 2023 heeft de raad het amendement 'Energiebesparing eerst' aangenomen. Toen is besloten incidenteel 1 miljoen euro beschikbaar te stellen voor onder meer de uitbreiding van de capaciteit Groningen Werkt Slim en de aanschaf van een nieuw accusysteem aan de Duinkerkenstraat 45. De beschikbare middelen voor Groningen Werkt Slim worden gefaseerd besteed in de jaren 2023 tot en met 2025. Daarom valt dit jaar een deel van het beschikbare budget vrij.

Daarnaast verwachten we dit jaar de beschikbare middelen voor het nieuwe accusysteem niet volledig te besteden. Dit heeft onder meer te maken met de bepaling van de laadprofielen van het elektrisch wagenpark. Dit vraagt meer tijd dan verwacht. Daarnaast zijn er nog veranderingen opgetreden in de geplande zonnepanelen op het dak.

Overige (V 200 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

1.3.4 Overig wonen	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.173	-2.100	-927

Leges omgevingsvergunning (N 2,1 miljoen euro)

In 2023 verwachten we zowel een daling in het aantal vergunningsaanvragen als lagere legesopbrengsten van grote bouwprojecten. In totaal verwachten we een daling in de legesopbrengsten van ca. 2,1 miljoen euro.

De lagere legesopbrengsten worden vooral veroorzaakt door de huidige onzekere marktomstandigheden in de bouwsector die onder meer te maken hebben met gestegen kosten en tekorten aan materialen en personeel.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (V 1,2 miljoen euro)

In de begroting 2023 is bijna 1,4 miljoen euro beschikbaar voor de invoer van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Hiervan is 0,9 miljoen euro incidenteel. Deze middelen zijn onder meer begroot voor incidentele formatie-uitbreiding, inhuur, incidentele ondersteuning en projectkosten.

Door het uitstel van de datum inwerkingtreding van de Omgevingswet en daarmee ook de Wkb naar 1 januari 2024, verwachten we van de beschikbare middelen slechts ca. 0,2 miljoen euro te besteden. Deze middelen worden met name ingezet voor inhuur en opleiding van medewerkers.

Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid

We schrijven hier niet over het lopende beleid, maar gaan in op de ontwikkelingen die het afgelopen half jaar de revue zijn gepasseerd en de financiële afwijkingen op het lopende beleid.

De eerste helft van 2023 is vanuit de directie Veiligheid, maar ook vanuit de politie, veel gevraagd op het dossier betaald voetbal/FC Groningen. CrowdProfessionals heeft onderzoek gedaan naar de veiligheidsorganisatie rondom wedstrijden van FC Groningen. De aanbevelingen zijn verwerkt in een Plan van Aanpak, momenteel werken de betrokken ketenpartners samen aan de 19 geformuleerde acties. Ook bij grote evenementen als de concerten van Rammstein en Koningsdag en – nacht, is in het voortraject en tijdens de uitvoering de nodige capaciteit ingezet. Gedurende het jaar maakten we gezamenlijk scherpe keuzes over de inzet van boa's en politie.

Onze formatie op ondermijning is op sterkte aan het komen. We hebben gewerkt aan een uitvoeringsprogramma ondermijning waarin alle doelen samen komen en zetten daarbij extra in op een plan om onze regionale samenwerking op het gebied van ondermijning vorm te geven. Ook in relatie tot onze jeugd vraagt ondermijnende criminaliteit inzet. Om de extra inzet op de aanpak van jeugdcriminaliteit (Preventie met Gezag) te markeren hebben we – gezamenlijk met ketenpartners – een kick off georganiseerd. De meerwaarde hiervan zit voornamelijk in het feit dat de gehele keten elkaar beter en vaker weet te vinden. Dit werpt in de praktijk zijn vruchten af.

Uit een analyse van het aantal E33 meldingen blijkt de stad Groningen 1 van de 7 steden te zijn waar het aantal meldingen van mensen met onbegrepen gedrag het hoogst zijn. Het zwaartepunt van de meldingen is zichtbaar in de publieke ruimte in het centrum van Groningen en uit zich in woonoverlast in de noordelijke wijken. Er zijn procesregisseurs aangesteld die casuïstiek regisseren rondom personen met een veiligheidsrisico én onbegrepen gedrag.

De eerdergenoemde noordelijke wijken zijn verbonden aan het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. De afgelopen periode hebben we een structuur ontwikkeld waar, in samenwerking met de politie en andere partners, alle veiligheidsgerichte opgaves in de noordelijke wijken geagendeerd en uitgevoerd kunnen worden.

Binnen het beleidsveld Leefkwaliteit van de buitenruimte hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan die onze aandacht vragen, naast de in de begroting vermelde activiteiten. Ten aanzien van het Landelijk gebied wordt steeds meer duidelijk voor welke uitdagingen we staan. We werken aan een agenda met een eigen verhaal over de transities die nodig zijn in het landelijk gebied. Voor de Voedsel- en eiwittransitie voeren we verschillende onderzoeken uit met als doel om een routekaart voor de eiwittransitie te ontwikkelen. We werken aan de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en de juridische verankering van ons klimaatadaptief en groenbeleid. En tot slot werkten we het afgelopen halfjaar aan het uitvoeringsprogramma van de Leidraad waarin we onder andere verkennen wat er nodig is om de leidraad goed te verankeren in de organisatie.

Ook met beheer en onderhoud willen we bijdragen aan belangrijke maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulariteit, energietransitie, biodiversiteit, inclusiviteit en gezondheid. Afgelopen halfjaar hebben we de nodige stappen gezet in het ontwikkelen van de nieuwe beheerstrategie. We zetten in op de maatschappelijke opgaven (waardegestuurd beheer) en beleving van bewoners (belevingsgestuurd beheer). Deze twee componenten samen vormen de nieuwe beheerstrategie, waarmee we naar verwachting in Q2 van 2024 starten. Tevens gaan we door met het verhogen van het onderhoudsniveau van niveau C naar B in de noordelijke wijken en versterken we de biodiversiteit in de gemeente door extra ecologische beheermaatregelen.

We gaan door met de realisatie van Groningen Afvalvrij 2030. We willen een gemeente zijn waarin zo weinig mogelijk restafval ontstaat en waar alle afval dat vrijkomt op de meest hoogwaardige manier wordt hergebruikt als grondstof voor nieuwe producten. Voor de realisatie van Groningen Afvalvrij 2030 gaan we door met een aantal beproefde instrumenten: bewustwording, facilitering scheiding, nascheiding, circulair aanbesteden en bevorderen innovatie. In juni hebben we de routekaart 'Groningen Afvalvrij 2030' aan de raad aangeboden. In deze routekaart zijn de tussentijdse doelen en de effectiviteit van de projecten weergegeven. Ook zijn we dit jaar begonnen met een proef waarbij bewoners in een aantal wijken toegang hebben tot meerdere restafvalcontainers. Een groepje studenten van de opleiding Bedrijfskunde van de Hanzehoogeschool hebben onderzoek gedaan naar grondstoffencatalogus. Uitkomsten hiervan zullen we gebruiken voor de vervolgstappen. Voorts hebben we dit jaar samen met het Alfa-college, Noorderpoortcollege en andere 25 partners een samenwerking in de vorm van G-ROND aangegaan om de transitie naar een circulaire economie te bewerkstelligen. G-ROND is een programma om de circulaire economie in het Noorden aan te jagen door nieuwe producten met grondstoffen zoals textiel, hout en voedsel, te vervaardigen.

Het door ons ingezette beleid heeft inmiddels ook tot een positief effect geleid (zie ook de financiële toelichting). Zo hebben we per 1 maart 2023 de toegangscontrole op afvalbrengstations verbeterd door middel van een huisvuilpas voor alle huishoudens. Hierdoor is het volume grofvuil flink afgenomen. In Q4 verwachten we dat de invoering van Ja-Ja sticker en uitbreiding van textielcontainers, meetbare impact zal hebben op de mate van afvalscheiding.

Deelprogramma 2.1: Kwaliteit van de leefomgeving

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Onderhoud en beheer van de openbare ruimte		
We voldoen aan de vastgestelde BORG-kwaliteitsdoelstellingen	We verhogen het BORG niveau in de noordelijke wijkvernieuwingswijken.	
	Toelichting: aannemers hebben door gebrek aan personeel en gerichte sturing moeite met het realiseren van het hogere onderhoudsniveau groen. Storingen bij borstelmachines bemoeilijken met name in stadsdeel Oost het schoonmaken van verhardingen. We spreken de aannemers aan op hun verplichtingen en passen zo nodig boetebepalingen toe. We verbeteren de processen rondom storingen en uitval van borstelmachines.	
Veilige, toegankelijke en gebruiksvriendelijke voorzieningen (wegen, riolering, spelen, groen) door uitvoering noodzakelijk groot onderhoud	Uitvoeren het vastgestelde Groninger water- en rioleringsplan.	
	Toelichting: Personeelstekort, achterstand tgv Coronaperiode, prijsstijging materiaal.	
Afval		
Inzameling, meer afvalstromen zuiver gescheiden inzamelen. Minder vervuiling in het huishoudelijk afval	Plaatsen ondergrondse containers in Haren	
	Toelichting: We bezien op welke locaties we de containers kunnen plaatsen.	
	Onderzoeken of aanbieden tweede GFT container gratis leidt tot meer scheiding in bij laagbouw.	
	Toelichting: Dit wordt onderzocht.	
Verwerking, meer mogelijkheden voor een circulaire economie onderzoeken en realiseren	Realisatie circulariteitshub;	
	Toelichting: Locatieonderzoek en afstemming met vastgoed is nog gaande. Realisatie wordt verwacht in 2025/2026.	
Communicatie, inwoners informeren en motiveren irt afval scheiden, grondstofhergebruik en circulariteit	Afval app promoten en onderzoek doen naar bereik;	
	Toelichting: Inhoudelijke update van de afvalapp is gerealiseerd. App wordt vaker opgenomen in de mediamix. We proberen meer grip te krijgen op het huidige bereik van de app en het (nog) beter benutten van de communicatiemogelijkheden.	
Data en sturing	Besparing CO2 in beeld brengen als gevolg van scheiding en hergebruik;	
	Toelichting: Rekenformule is in ontwikkeling.	
Leefkwaliteit		
Onze leefomgeving is voor mens en dier robuust en veerkrachtig.	We ondersteunen de aanleg van jaarlijks 4 groene schoolpleinen;	
	Toelichting: Er is subsidie verstrekt voor 2 groene schoolpleinen. Andere aanvragers voldeden niet aan de voorwaarden. Regeling gaat dit jaar nog een keer open.	
	We stellen een landschapsbiografie vast;	
	Toelichting: Eind 2023 wordt de landschapsbiografie opgeleverd. Vaststelling vindt begin 2024 plaats.	
	We stellen een geactualiseerd bomenstructuurplan vast;	

	Toelichting: Vanwege beperkte capaciteit is vaststelling door de raad doorgeschoven naar Q4 2024.	
	We stellen de Gemeentelijke Ecologische Structuur vast;	
	Toelichting: Eind 2023 is de GES klaar voor inspraak.	
	We gaan de leefkwaliteit in het Hunzeboordpark vergoten en geven hier meer ruimte aan de Hunze.	
	Toelichting: De uitvoering van Hunzeboordpark vraagt om afstemming met plannen voor de Gerrit Krol brug. Een deel van de uitvoering zal in 2023 plaatsvinden, een deel gelijktijdig met uitvoering Gerrit Krol brug.	
Onze leefomgeving is gezond, veilig en draagt bij aan een duurzaam leven	We maken ontwerpvoorstellen in de geest van Nieuwe Ruimte, de leidraad openbare ruimte, voor onder andere de Bedumerweg en het tracé van het warmtenet in de Goudlaan/Platinalaan in Vinkhuizen.	
In onze leefomgeving vinden wij verblijfskwaliteit belangrijk	Toelichting: Voor Vinkhuizen (platinalaan) en Paddepoel (Voermanstraat) liggen ontwerpvoorstellen. Bedumerweg is minder urgent en verschoven naar 2024 vanwege capaciteitsproblemen.	
	In de binnenstad starten we met de herinrichting van het Damsterplein;	
	Toelichting: Het planproces voor de herinrichting Damsterplein had vanwege de pandemie vertraging opgelopen. Daardoor is planning vertraagd. Uitvoering project wordt begin 2025 verwacht.	
	Bij ruimtelijke ontwikkelingen zetten we onze monumenten, karakteristieke gebouwen en archeologisch/cultuurhistorisch landschap in als identiteitsdragers;	
	Toelichting: Door personele wisselingen en capaciteitstekort in de eerste helft van dit jaar kon niet in alle projecten dit aspect naar behoren worden meegenomen. Met name de cultuurhistorische waarden verdienen meer aandacht. De tweede helft van dit jaar pakken we dit weer op.	
	We ronden de bouwhistorische verwachtingenkaart van de 17 ^e -eeuwse stad af;	
	Toelichting: Door capaciteitsgebrek kan dit jaar de bouwhistorische verwachtingenkaart binnen de 17 ^e -eeuwse stadsomwalling dit jaar niet worden afgemaakt. Naar verwachting zal deze in 2024 worden afgemaakt	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Leefkwaliteit		
% urgente wateroverlast- en hittestresslocaties aangepakt	20%	
Toelichting: Vanuit onze stresstestanalyses en prioritering zijn een groot aantal urgente locaties in onze gemeente gedetecteerd. Deze locaties zijn nader beoordeeld. Hierdoor zijn ook veel locaties weer komen te vervallen. Voor een deel van de overgebleven locaties is het de verantwoordelijkheid van derden, zoals grond- en vastgoedeigenaren, om risicovolle situaties te voorkomen. Hiervoor nemen we communicatie- en informatieve maatregelen. Tenslotte heeft nadere analyses uitgewezen dat oplossingen niet altijd op de potentiële risicovolle locatie zelf kan worden opgelost. Een gebiedsgerichte aanpak, waarbij een mix van maatregelen in het hele gebied wordt toegepast, is nodig om de risico's te verlagen. Dit heeft geleid tot een grote		

complexiteit in de uitvoering en voorbereiding van deze gebieden. Het opstellen van plannen voor deze gebiedsgerichte aanpak vergt meer tijd en voorbereiding. Hierdoor komt de planning voor de aanpak van urgente wateroverlastlocaties onder druk te staan.		
Oppervlakte m2 groene daken gesubsidieerd	10.800	
Toelichting: Het subsidieplafond is inmiddels bereikt voor dit jaar. In totaal is er voor 10.251 m2 groendak gesubsidieerd. Dit is iets minder dan beoogd, maar hier tegenover staat dat de andere groene maatregelen zijn toegenomen ten opzichte van 2022.		

Financiële toelichting

Deelprogramma 2.1 Kwaliteit van de leefomgeving

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
02.1.1.Beheer & Onderh Openb. Ruimte	81.472	82.358	82.176	182
02.1.2.Afval en grondstoffen	34.467	34.531	34.213	318
02.1.3.Leefkwaliteit	5.177	6.520	6.925	-405
Totaal lasten	121.116	123.410	123.315	-87
<i>Baten</i>				
02.1.1.Beheer & Onderh Openb. Ruimte	37.101	36.547	36.319	-228
02.1.3.Leefkwaliteit	39.555	39.555	39.060	-495
02.1.3.Leefkwaliteit	8	265	265	0
Totaal baten	76.664	76.367	75.645	-723
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	30	75	75	0
Totaal onttrekkingen	182	182	182	0
Totaal deelprogramma 2.1	-44.300	-46.936	-47.564	-810

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

2.1.2 Afval en grondstoffen	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	318	-495	-177

Afvalstoffenheffing (geen afwijking)

We verwachten een positieve afwijking ten opzichte van de begroting van 2,5 miljoen euro. Omdat we een eventueel resultaat op de afvalstoffenheffing verrekenen met de voorziening, melden we in deze voortgangsrapportage een resultaat van 0 euro.

De belangrijkste onderdelen van deze verwachte positieve afwijking worden hieronder nader toegelicht:

- een verwachte lagere bijdrage aan de ARCG (600 duizend euro voordeel) door gunstige verwerkingstarieven van huishoudelijk afval en gunstige tariefontwikkelingen bij hout, puin, bouw- en sloopafval en matrassen;
- lagere vuilverwerkingslasten (900 duizend euro voordeel) door een daling van het aantal bezoekers aan de afvalbrengstations en minder gestort grof huishoudelijk afval. De daling heeft onder andere te maken met de strengere regels voor de afvalbrengstations;
- lagere kapitaallasten (450 duizend euro voordeel) doordat niet alle verwachte investeringen in materieel en ondergrondse containers zijn gerealiseerd;
- lagere lasten van materieel bij de afvalstoffenheffing (550 duizend euro voordeel) doordat met name de onderhoudslasten en de brandstofkosten lager uitvallen. Daarnaast is er ook minder materieel ingehuurd.

Overige (N 177 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 177 duizend euro.

2.1.3 Leefkwaliteit	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-405	0	-405

Deelnemersbijdrage Omgevingsdienst (N 405 duizend euro)

Onze deelnemersbijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen (ODG) bedraagt dit jaar 1,179 miljoen euro. Echter in de begroting hebben we hier slechts 774 duizend euro voor opgenomen. Dit betekent een dekkingstekort van 405 duizend euro. De belangrijkste oorzaak voor dit tekort is het gedeeltelijk wegvallen van rijksmiddelen voor de uitvoering van de wettelijke taken voortkomend uit de Wet bodembescherming (355 duizend euro). Daarnaast hebben wij de raad per brief geïnformeerd over een stijging van de deelnemersbijdrage in 2023 met 50 duizend euro. Hiervoor is in 2023 geen dekking. In de ontwerpbegroting 2024 hebben we dit structureel opgelost.

Deelprogramma 2.2: Veiligheid

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Ondermijning steviger aanpakken		
<p>Integrale programma-aanpak mensenhandel voor de gemeente Groningen voor 2022 en verder gericht op maatwerk en adequate samenwerking tussen alle veiligheid-en zorgketen-partners.</p>	<p>We houden toezicht op een veilige en schone seksbranche.</p>	
	<p>Toelichting: we hebben aanwijzingen die er op duiden dat prostituees in De Nieuwstad zich onveilig voelen. Dat gaan we nader onderzoeken en bezien of/welke maatregelen nodig zijn.</p>	
Effectieve verbinding tussen veiligheid en zorg		
<p>Minder jeugdoverlast en meer perspectief voor jongeren met problematisch gedrag.</p>	<p>We geven aanpak vorm rondom jongeren met geharde criminele leefstijl;</p>	
	<p>Toelichting: We lopen vertraging op doordat de afstemming met ketenpartners meer tijd kost dan voorzien.</p>	
	<p>We organiseren kennisontwikkeling en expertise op het herkennen en communiceren met jongeren met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) die betrokken zijn bij overlast- of veiligheidssituaties;</p>	
	<p>Toelichting: We zijn in gesprek met partners over de wijze waarop we de kennis op dit terrein willen verbeteren.</p>	

Financiële toelichting

Deelprogramma 2.2 Veiligheid

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
Lasten				
02.2.1.Ondermijning	1.269	1.794	1.208	586
02.2.3.Maatschappelijke onrust en pol	382	390	390	0
02.2.4.Veiligheid en Zorg	2.694	3.394	2.970	424
02.2.5.Veilige leefomgeving	8.985	9.550	9.164	387
02.2.6.Crisisbeheersing en brandweer	21.705	21.705	23.858	-2.153
Totaal lasten	35.035	36.834	37.590	-756
Baten				
02.2.1.Ondermijning	0	0	0	0
02.2.3.Maatschappelijke onrust en pol	0	0	0	0
02.2.4.Veiligheid en Zorg	791	1.138	1.138	0
02.2.5.Veilige leefomgeving	2.954	2.954	2.954	0
02.2.6.Crisisbeheersing en brandweer	17	17	17	0
Totaal baten	3.762	4.110	4.109	-1
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 2.2	-31.273	-32.724	-33.481	-757

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

2.2.1 Ondermijning	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	586	0	586

Meerjarig project Wietexperiment (V 586 duizend euro)

Het experiment gesloten coffeeshopketen is een meerjarig project. De bekostiging voor dit project loopt al vanaf 2020.

Op dit moment zitten we nog steeds in de voorbereidingsfase. Door vertraging op landelijk niveau duurt deze voorbereidingsfase langer dan gepland. De huidige planning is dat de experimenteerfase in 2024 van start gaat.

Hierdoor zijn de bestedingen achtergebleven en is

nog 686 duizend euro beschikbaar. Van deze middelen verwachten we 100 duizend euro dit jaar te besteden. Het restant van de middelen blijft beschikbaar voor het meerjarig project.

2.2.6 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-2.153	0	-2.153

Bijdrage Veiligheidsregio (N 2,2 miljoen euro)

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) heeft de actualisatie van de begroting 2023 ter zienswijze voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Op basis van de geactualiseerde begroting 2023 wordt de bijdrage van de gemeente Groningen 23,8 miljoen euro.

In onze begroting is hiervoor 21,7 miljoen euro opgenomen, een stijging derhalve van afgerond 2,2 miljoen euro.

Deze stijging wordt veroorzaakt door een wijziging van de verdeelsleutel Brandweer en Rampenbestrijding in het gemeentefonds (1,1 miljoen euro) en loon- en prijsindexatie (1,1 miljoen euro).

Voor de wijziging van de verdeelsleutel heeft het college aanleiding gezien om een zienswijze in te dienen. Deze is op 21 juni jl. door de raad vastgesteld. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar het raadsvoorstel [Financiële stukken VRG 2023](#).

Ondanks de ingediende zienswijze heeft het Algemeen Bestuur van de VRG inmiddels ingestemd met de actualisatie van de begroting 2023. In onze begroting leidt dit tot een begrotingsoverschrijding op deelprogrammaniveau. Daarom zullen wij dit jaar nog de raad een voorstel met een begrotingswijziging voorleggen.

Programma 3: Vitaal en Sociaal

We schrijven hier niet over het lopende beleid, maar gaan in op de ontwikkelingen die het afgelopen half jaar de revue zijn gepasseerd en de financiële afwijkingen op het lopende beleid.

Werk en Inkomen

Het aantal bijstandsgerechtigden dat tot 19 september uitstroomde naar werk is 427. Daarmee gaan we het doel van 900 niet halen. Door het lage aantal bijstandsgerechtigden en de lage instroom in de bijstand zijn er minder mensen om te bemiddelen naar werk. De groep die overblijft is moeilijker naar werk te bemiddelen. Vaak zijn er nog eerst belemmeringen die weggenomen moeten worden en/of is nog ontwikkeling nodig om de vervolgstap naar werk te kunnen maken. Met de nieuwe gebiedsgerichte aanpak willen we dichterbij en toegankelijker zijn voor deze groep. Met het Werk en Ontwikkelprogramma doen we investeringen om deze inwoners extra te begeleiden in hun ontwikkeling naar werk of participatie.

In het najaar starten we met een collectief nieuw werkfitprogramma voor alle deelnemers die nu op de wachtlijst staan met een versnelde aanvraag voor een indicatie nieuw beschut. Zo willen we een inhaalslag maken om het quotum voor Nieuw Beschut van 165 te halen. De nieuwe instroom vraagt veel individuele begeleiding waardoor de doorstroom trager verloopt. Daarnaast is de doorlooptijd van de aanvraagtermijn voor de indicatie nieuw beschut bij UWV verlengd en dus vertraagd. We constateren een groei in (al dan niet tijdelijke) uitstroom als gevolg van toenemende gedragsproblematiek.

In april 2023 hebben we nog eens €500 energietoeslag uitgekeerd aan de doelgroep die energietoeslag heeft ontvangen in 2022. Daarvoor zijn middelen ontvangen vanuit het Rijk. Het overige deel wordt naar verwachting eind 2023 uitgekeerd naar aanleiding van nieuwe wetgeving.

Op 1 juli 2023 is de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) gewijzigd en is de looptijd van een wettelijke schuldsanering teruggebracht van 36 naar 18 maanden. Door Minister Schouten voor Armoedebeleid, en daarna ook door de NVVK en VNG, zijn gemeenten opgeroepen per 1 juli 2023 ook de aflostermijn van de minnelijke schuldregeling te verkorten naar 18 maanden. Onze gemeente heeft de verkorting van de aflostermijn overgenomen. Wat precies de gevolgen van de verkorting van de aflostermijn zullen zijn voor onder andere de uitvoeringscapaciteit is nog niet aan te geven. Helder is wel dat doorgaans inwoners na 18 maanden nog niet financieel zelfredzaam zullen zijn. Daardoor komt de nadruk bij schuldhulpverlening nog meer te liggen op financiële begeleiding van inwoners tijdens het traject en op de nazorg, teneinde duurzame financiële gezondheid en uitstroom te bevorderen.

Onderwijs

Met de start van het nieuwe schooljaar is de uitbreiding van locaties verlengde schooldag voortgezet. Ook is de omvang van de inzet brugfunctionarissen verder uitgebreid.

De integrale aanpak nieuwkomersonderwijs (voor Oekraïense en asielzoekerskinderen) blijft door de onregelmatige instroom van nieuwkomers en beschikbare opvanglocaties een vraagstuk met tal van aandachtspunten (huisvesting, personeel, financiering). Door structureel intensief overleg lukt het om alle kinderen een passende vorm van onderwijs te bieden.

De versterking van ons beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie krijgt momenteel extra impulsen door de mogelijkheden die het NPLV ons biedt in relatie met plannen en wensen die er in de wijken leven. We zetten in op een stevige wijkaanpak, laagdrempelig voor zowel ouders als kinderen.

Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit

We zien dat de zorgkosten in Nederland jaar na jaar toenemen, terwijl gemeenten vanaf 2026 waarschijnlijk te maken krijgen met een forse daling in de inkomsten van het Rijk via het gemeentefonds. Als gevolg van de vergrijzing zal de zorgbehoefte toenemen en de beschikbaarheid van arbeidskrachten afnemen. In 2020 werkten er 1,4 miljoen mensen in de zorg. Dat betekende 1 op de 7 werkenden. Bij niet ingrijpen zullen er in 2040 volgens berekeningen van de Sociaal Economische Raad meer dan 2 miljoen mensen nodig zijn in de zorg. Dat is dan 1 op de 4 werkenden. Via preventie en samenwerking tussen het gemeentelijk sociaal domein en de eerstelijnszorg verwachten we op termijn de stijging van de totale zorgkosten om te kunnen buigen. Maar de eerstvolgende jaren krijgen we nog steeds te maken met stijgende zorgkosten. We moeten dus vol inzetten op preventie en de reeds ingezette transformatie om de zorgkosten nu en in de toekomst betaalbaar te houden. Dit doen we onder andere door ons Preventieplan mentale gezondheid jeugd/jongeren te ontwikkelen, Herstelacademies en Welzijn op recept op te schalen, de werkwijze van het project 'Stapelings sociaal domein' te versterken, een meerjarige integrale aanpak van jeugdproblematiek in het kader van Preventie en Gezag te implementeren en de aanpak Kansrijke Start voort te zetten.

In navolging op de Wmo begeleiding is ook de huishoudelijke hulp per 2023 gebiedsgericht georganiseerd. De nieuwe opzet bevordert de kennis van de aanbieders van hun gebied en de samenwerking met andere partijen. Dit is van belang bij het signaleren door de huishoudelijke hulpen van (over)belasting van mantelzorgers en kwetsbaarheid van ouderen. Tevens wordt in 2023 stapsgewijs uitvoering gegeven aan het 'uitvoeringsprogramma wonen en zorg'. Gemeente, Menzis, zorgaanbieders en woningcorporaties werken hier intensief in samen. Met de nieuwe werkwijze Inkoop Beschermd Wonen geven we de transformatie Beschermd Wonen een extra impuls door meer grip te organiseren op (beperking van) instroom en (bevordering van) uitstroom uit intramurale zorg.

Sport en bewegen

Het nieuwe sportseizoen 2023- 2024 is gestart. In september vindt jaarlijks de Nationale Sportweek plaats. Dit biedt inwoners de kans om sport- en beweegaanbod in de buurt te ontdekken voor zowel sporten bij een vereniging als ongebonden sporters. Bij het Volwassenfonds voor de Sport en het Jeugdsportfonds zien we een toename in het aantal aanvragen.

Het Mountainbike Skillspark in Meerstad is geopend. Daarnaast wordt druk gewerkt aan de ontwikkeling van de Urban Sports Agenda.

Er zijn capaciteitsknelpunten in de sport. Het onderzoek naar de capaciteitsbehoefte in sportaccommodaties loopt en wordt naar verwachting begin 2024 aangeboden aan de raad.

Cultuur

We zien dat het publiek weer volop cultuur bezoekt. Voor Noorderzon was het de eerste editie sinds 2019 die weer geheel zonder restricties kon. Het was een zeer succesvolle editie met prachtige voorstellingen en het geluk van mooi weer. Ook SPOT ziet dat het publiek gretig is, voor volgend jaar verwachten ze een recordaantal bezoekers. Dit heeft te maken met het feit dat vooral popmuziek erg populair is. Bands willen graag toeren en het publiek wil graag bezoeken. Echter het is niet alleen maar rooskleurig. We zien dat de financiële situatie van de instellingen nog lang niet op orde is. Door de sterke kostenstijgingen vanwege inflatie en hoge energieprijzen zien de instellingen hun financiële buffers krimpen. Daar komt voor de komende jaren de opgave van Fair Practice (eerlijke betaling versterking culturele arbeidsmarkt) overheen. In de kadernota 2021-2028 hebben wij aangegeven dat Fair Practice vanaf 2025 een voorwaarde is om subsidie te kunnen verkrijgen. Dit heeft een financiële consequentie, als werknemers beter betaald dienen te worden blijft er minder over voor activiteiten. Dit in combinatie met de prijsstijgingen zorgt ervoor dat de budgetten voor de cultuurnota 2025-2028 onder druk staan. Instellingen zullen namelijk hogere subsidieaanvragen doen om het culturele aanbod op niveau te kunnen houden.

Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Werk en activering		
<i>Maatschappelijke participatie</i>		
Personen met een SW-indicatie of een NB-indicatie zijn actief binnen een Nieuw Beschut omgeving of met een LKS subsidie bij een werkgever.	Iederz:	
	We zetten in het op het behalen van het quotum nieuw beschut;	
	Toelichting: Met de huidige inzet is de prognose dat we 150 mensen een nieuw beschutte werkplek kunnen bieden. Dat is lager dan het quotum van 165. Oorzaken zijn: 1) nieuwe instroom vraagt veel begeleiding waardoor doorstroom lager verloopt; 2) het UWV doet langer over het afgeven van een indicatie; en 3) er is een groei van de (tijdelijke) uitstroom als gevolg van toenemende gedragsproblematiek. We doen nog een extra inhaalslag om het quotum te halen door middel van een collectief werkfitprogramma voor alle werknemers op de wachtlijst met een versnelde aanvraag nieuw beschut. We maken afspraken met het UWV over snelle(re) indicatiestellingen.	
Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening		
<i>Integraal armoedebeleid</i>		
Meer huishoudens zien kans - met aanvullende ondersteuning zo lang als nodig - de regie over het eigen leven te herwinnen en de eigen financiële redzaamheid te versterken.	Pilot langjarig investeren met maatwerk aanpak om zo doorbraken te realiseren.	
	Toelichting: inventarisatie van de mogelijkheden en randvoorwaarden vindt nu plaats.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
1. Werk en activering		
Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar:		
<ul style="list-style-type: none"> Een regulier betaalde baan 	900	
Toelichting: Het is onwaarschijnlijk dat we de ambitie van 900 gaan halen. Op peildatum 19 september zijn er 427 bewoners uitgestroomd naar betaald werk. Het is niet aannemelijk dat we dit in de rest van het jaar gaan inhalen. Door de lage bijstandsaantallen en lage instroom zijn er minder mensen die kunnen uitstromen naar werk. De groep die nu (nog) in de bijstand zit om een langdurige investering om stappen naar werk te zetten.		

<ul style="list-style-type: none"> Een opleiding 	120	
<p>Toelichting: Tot en met augustus zijn er 82 jongeren terug naar onderwijs gegaan met studiefinanciering. De ervaring uit voorgaande jaren is dat na augustus slechts enkele jongeren starten met een opleiding met studiefinanciering. Dit lage aantal past in het beeld dat de meeste jongeren met een bijstandsuitkering ondersteuning nodig hebben om zelfstandig naar werk of (terug) naar onderwijs te gaan.</p>		
2. Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening		
Aantal personen met een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet (bijstand):		
<ul style="list-style-type: none"> Totaal aantal personen met een bijstandsuitkering 	Afname	
<p>Toelichting: In vergelijking met januari 2023 is het aantal ongeveer gelijk gebleven. De uitstroom lijkt wat te stagneren maar de instroom fluctueert sterk.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> Waarvan aantal (of %) personen met bijstand dat parttime inkomsten heeft uit arbeid 	Toename	
<p>Toelichting: Het aantal mensen dat parttime gaat werken blijft achter. Hier gelden dezelfde verklaringen als voor het aantal dat uitstroomt naar een regulier betaalde baan.</p>		
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een of meerdere (langdurige) trajecten van schuldhulpverlening	Toename	
<p>Toelichting: Het aantal huishoudens met langdurige trajecten van schuldhulpverlening is niet toegenomen maar iets afgenomen met name door de uitstroom van cliënten uit Oekraïne (155), die vorig jaar in (beperkt) budgetbeheer waren opgenomen, maar die dit nu niet meer nodig hebben. Daarnaast zijn nog 85 aanvragen beschermingsbewind in behandeling bij de rechtbank. Eventuele gevolgen van de verkorting van de aflostermijn bij minnelijke schuldregelingen (van 36 naar 18 maanden) voor de instroom van inwoners in en de uitstroom uit de schuldhulpverlening zijn nog niet duidelijk en worden pas na langere tijd zichtbaar. Bijsturing is niet nodig.</p>		

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.1 Werk en inkomen

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
03.1.1.Werk en activering	69.965	75.931	76.312	-381
03.1.2.Inkomen en armoedeverlichting	198.547	205.908	205.901	7
Totaal lasten	268.512	281.840	282.214	-374
<i>Baten</i>				
03.1.1.Werk en activering	16.240	16.240	16.295	55
03.1.2.Inkomen en armoedeverlichting	152.415	152.415	153.484	1.069
Totaal baten	168.655	168.654	169.779	1.124
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen			0	0
Totaal onttrekkingen	4.227	4.227	4.227	0
Totaal deelprogramma 3.1	-95.630	-108.958	-108.208	750

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.1.1 Werk en activering	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-381	55	-326

Rijksmiddelen participatie (N 1,1 miljoen euro)

In het regeerakkoord is structureel 500 miljoen euro gereserveerd voor investeringen gericht op re-integratie, hervorming van de arbeidsmarkt en het aanpakken van armoede en schulden. Op basis van een toelichting van het rijk hebben we in 2022 een inschatting gemaakt van de middelen die de gemeente Groningen kan verwachten en hebben we voor 2023 de ontvangst van 1,1 miljoen euro aan participatiemiddelen begroot. Inmiddels is duidelijk dat de middelen uit het regeerakkoord deels specifieke bestemmingen hebben en deels niet meer voor het oorspronkelijke doel beschikbaar zijn. Omdat we het begrote bedrag daardoor niet ontvangen, ontstaat in 2023 een tekort van 1,1 miljoen euro.

Sociale Werkvoorziening (N 561 duizend euro)

Per saldo realiseren we op de Sociale Werkvoorziening (SW) een nadeel van 561 duizend euro. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

Loonkosten SW en Nieuw Beschut (V 1,3 miljoen euro)

We realiseren een voordeel van 1,1 miljoen euro op de loonkosten SW. Dit komt hoofdzakelijk doordat de uitstroom hoger is dan verwacht (20 fte), mede door de RVU, en doordat de toename van WSW subsidie per medewerker hoger is dan de gemiddelde loonindexatie (voordeel 353 duizend euro).

Overige afwijkingen geven een voordeel van 200 duizend euro.

Omzet en materiaalkosten SW (N 1,0 miljoen euro)

We realiseren een lagere omzet uit detachering (nadeel 643 duizend euro), met name als gevolg van een hogere uitstroom dan verwacht. Daarnaast verwachten we een nadeel van 270 duizend euro op de omzet van lederz als gevolg van een terugval in werkaanbod en lagere prijzen voor vervangend werk. Verder zijn de materiaalkosten 105 duizend euro hoger dan begroot.

Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 18 duizend euro.

Ambtelijke personeelskosten (N 610 duizend euro)

We hebben hogere ambtelijke personeelskosten doordat er veel langdurige ziekte is, hiervoor is tijdelijke vervanging nodig (nadeel 812 duizend euro). Overige afwijkingen (onder andere vacaturruimte) tellen op tot een voordeel van 202 duizend euro.

Overige verschillen (N 251 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een nadeel van 251 duizend euro.

ESF (V 787 duizend euro)

Voor de periode oktober 2022 - december 2023 ontvangt de arbeidsmarktregio 2,7 miljoen euro subsidie vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF). Hiervan is 874 duizend euro beschikbaar voor Groningen. Omdat dit bij het opstellen van de begroting niet bekend was, hebben we dit bedrag niet begroot. We verwachten van deze middelen 787 duizend euro niet in te zetten in 2023.

Breed Offensief (V 243 duizend euro)

In 2021 en 2022 hebben we 576 duizend euro toegekend gekregen voor Breed Offensief om de administratieve werkprocessen rondom loonkostensubsidie, loonwaardebepalingen en werkgeversdienstverlening te stroomlijnen om zo meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Conform de meerjarenbegroting Breed Offensief 2022-2024 verwachten we in 2023 310 duizend euro in te zetten voor Breed Offensief en 30 duizend euro voor route A+. We zetten 243 duizend euro naar verwachting in 2023 niet in.

Werk- en ontwikkelprogramma (V 216 duizend euro)

We verwachten 110 duizend euro minder in te zetten aan brede LKS doordat er minder plaatsingen zijn dan verwacht. De toeleiding is nog laag doordat de gebiedsgerichte aanpak net is gestart en daarnaast vraagt de complexiteit van de doelgroep meer tijd. Verder verwachten we 90 duizend euro minder in te kunnen zetten voor het ontwikkelbudget gebieden omdat de kennismaking met de wijken en lokale initiatieven meer tijd kost. Overige verschillen ten slotte tellen op tot een voordeel van 16 duizend euro.

Inburgering (V 168 duizend euro)

Voor inburgering is in 2022 en 2023 in totaal 845 duizend euro aan extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben we in de meicirculaire 2023 223 duizend euro ontvangen voor maatschappelijke begeleiding. We zetten deze middelen in voor extra formatie bij Thuisin050 en het GKB (financiële ontzorging). Op basis van de huidige formatie van Thuisin050 verwachten we dat we 168 duizend euro van deze extra middelen niet inzetten in 2023.

Overige verschillen (N 79 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een nadeel van 79 duizend euro.

03.1.2 Inkomen en armoedeverlichting	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	7	1.069	1.076

BUIG (V 2,6 miljoen euro)

Ook in 2023 blijft het aantal uitkeringen in Groningen zich gunstiger ontwikkelen dan de landelijke trend. Bij VGR 23.1 verwachtten wij al dat de bijstandsuitgaven in 2023 0,6 miljoen euro daardoor lager uitkomen dan begroot. Op basis van de ontwikkelingen in de maanden daarna stellen we deze prognose nu met 0,9 miljoen euro voordelig bij tot 1,5 miljoen euro lagere uitgaven dan begroot. Daarnaast blijkt het definitief budget 2023, dat onlangs op Prinsjesdag is gepubliceerd, onder meer onder invloed van een landelijk lichte stijging van het aantal uitkeringen, 1,1 miljoen hoger uit te komen dan geraamd. In totaal leiden deze ontwikkelingen tot een verwacht voordeel ten opzichte van de begroting van 2,6 miljoen euro. Dat is 2,0 miljoen meer dan bij VGR 2023-I werd verwacht.

Noodpakket energiekosten en inflatie (V 2,0 miljoen euro)

In november 2022 heeft uw raad via het raadsvoorstel met kenmerk 544202-2022 een toeslag van 600 euro beschikbaar gesteld voor de groep inwoners die een inkomen heeft tussen 120% en 140% van het sociaal minimum. Het restant van het hiervoor beschikbare budget van 2022 (2,3 miljoen euro) is overgeheveld naar 2023. We hebben hiervan in 2023 586 duizend euro uitgekeerd. Het overige budget (1,7 miljoen euro) valt vrij.

Daarnaast is via dit raadsvoorstel als onderdeel van het noodpakket een budget van 1,6 miljoen euro beschikbaar gesteld in 2022 voor financiële problemen en regie. Een deel van dit budget is eveneens overgeheveld naar 2023 en hierop verwachten wij een vrijval van 305 duizend euro, mede door een geringer beroep op het maatwerkbudget dan begroot.

Schuldhelpverlening (V 1,3 miljoen euro)

Het voordelige resultaat dat we verwachten voor schuldhelpverlening heeft drie oorzaken. Ten eerste hebben we in 2021 en 2022 in totaal 1,9 miljoen euro aan extra rijksmiddelen ontvangen voor de verwachte benodigde extra inzet voor vroegsignalering en bijzondere bijstand. Wij werken hiervoor aan "uitvoeringsplannen intensivering Schuldhelpverlening". We zijn in 2023 gestart met implementatie hiervan binnen het GKB maar een deel van de plannen is nog niet gereed. Naar verwachting kunnen wij 313 duizend euro in 2023 inzetten en besteden wij de overige middelen in 2024 en 2025. In 2023 geeft dit een voordeel van 1,6 miljoen euro. Ten tweede verwachten wij in 2023 330 duizend euro meer aan baten te ontvangen, met name door hogere eigen bijdragen voor beschermingsbewind. Tegenover deze twee voordelen verwachten wij een nadeel van 607 duizend euro op personeelskosten. Deze zijn het gevolg van extra inzet door onder meer ziekte, ICT problemen en de deelname aan het project VASD.

Individuele inkomenstoelage (V 472 duizend euro)

Het voordeel op individuele inkomenstoelage heeft twee oorzaken. In 2023 is vanuit het coalitieakkoord 1,043 miljoen euro toegevoegd voor de verlaging van de referentieperiode naar 2 jaar. Op basis van de huidige verstrekkingen verwachten we hier een nadeel van 34 duizend euro. Daarnaast is vanuit het coalitieakkoord 557 duizend euro beschikbaar gesteld voor het actief benaderen van mensen net boven het minimum die de regeling niet gebruiken. Wij verwachten deze middelen vanaf het najaar in te zetten en voorzien dat wij dit jaar 507 duizend euro nog niet zullen besteden.

Uitvoeringskosten (V 629 duizend euro; N 271 duizend euro in deelprogramma 4.1)

Op de reguliere uitvoeringskosten hebben we een voordeel van 658 duizend euro. Dit komt met name door onderbezetting; er is een vacatureruimte van 351 duizend euro en van het budget voor uitzendkrachten wordt 134 duizend euro niet ingezet.

Daarnaast zijn er lagere kosten doordat de bijdrage aan de vorming van een Gemeenschappelijke Backoffice Inkomen (GBI) is vervallen.

Daar tegenover hebben we extra uitvoeringskosten voor het verwerken van aanvragen energietoelage en de uitvoering van het hulppakket energiekosten en inflatie. Hiervan brengen we 300 duizend euro ten laste van de reguliere uitvoeringskosten, zodat per saldo een voordelig resultaat op reguliere uitvoeringskosten resteert van 358 duizend euro (bestaande uit een voordeel van 629 duizend euro in deelprogramma 3.1 en een nadeel van 271 duizend euro in deelprogramma 4.1).

Intensivering aanpak armoede en schulden (V 150 duizend euro)

In het coalitieakkoord is 700 duizend euro toegekend voor intensivering van de aanpak van armoede en schulden. Zoals aangegeven in de brief 'Brede aanpak armoede en schulden' werken wij aan een uitvoeringsplan voor structurele inzet van de middelen. Volgens planning is deze eind 2023 gereed. Wij verwachten dat we van de toegekende middelen in 2023 150 duizend euro nog niet kunnen inzetten.

VASD (N 3,4 miljoen euro)

In 2022 en 2023 voeren we het meerjarig project 'Vervanging applicatie sociaal domein' (VASD) uit. In 2022 en 2023 maken we hiervoor kosten en realiseren we daardoor nadelen. De verwachting is dat de kosten worden terugverdiend door de besparingen op licentiekosten en door besparingen in het primair proces als gevolg van vergroting van efficiency, maar over een langere periode. De raad wordt hier nog nader over geïnformeerd via een raadsvoorstel.

Energietoeslag (N 1,0 miljoen euro)

In 2023 hebben ongeveer 2000 inwoners voor het eerst recht op energietoeslag. In de collegebrief d.d.22-3-2023 bent u geïnformeerd over het besluit van het college om gebruik te maken van de mogelijkheid om 500 euro energietoeslag al eerder dit jaar uit te keren op basis van de beleidsregels 2022. Er is destijds ook de intentie uitgesproken om te kijken of het mogelijk is om de energietoeslag van inwoners die hier dit jaar voor het eerst recht op hebben met hetzelfde bedrag aan te vullen. Indien dit blijkt te kunnen, verwachten wij 1,0 miljoen euro extra in te moeten zetten. Dit zou in dat geval bekostigd moeten worden vanuit de vrijval van het Noodpakket energiekosten en inflatie (V 2,0 miljoen euro).

Individuele studietoeslag (N 962 duizend euro)

Vanaf het laatste kwartaal van 2022 zien we een forse toename in het aantal verstrekkingen Individuele studietoeslag. Dit zet zich ook in 2023 voort. Daarnaast zijn in 2023 de normbedragen verhoogd. Op basis van de huidige verstrekkingen voorzien wij een tekort van 962 duizend euro.

Bijzondere bijstand (N 506 duizend euro)

We verwachten een nadelige afwijking van 806 duizend euro op bijzondere bijstand. We hebben hogere uitgaven voor onder meer kredietverstrekking aan statushouders, vergoedingen rechtsbijstand, energie, witgoed en de maaltijdvoorziening. Omdat vanuit Toekomst met perspectief 300 duizend euro beschikbaar is voor eventuele tekorten op minimaregelingen, wordt het nadeel verlaagd tot 506 duizend euro.

Wet kinderopvang / Sociaal medische indicatie (N 338 duizend euro)

Vanuit het coalitieakkoord is in 2023 206 duizend euro extra budget toegekend voor de Wet Kinderopvang. Desondanks verwachten wij een tekort van 338 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt door hogere uitgaven als gevolg van langere wachtlijsten in de GGZ. Daarnaast hebben mensen met een ernstige psychiatrische aandoening een langer behandeltraject nodig. Tevens zijn ook de prijzen van de kinderopvang gestegen.

Uitvoeringskosten energietoeslag (N 215 duizend euro)

Voor het verwerken van de aanvragen Energietoeslag 2022 en de aanvragen voor de maatregel uit het hulppakket energiekosten en inflatie voor de groep 120-140% hebben wij 515 duizend euro extra uitvoeringskosten gerealiseerd in 2023. Hiervan brengen we 300 duizend euro ten laste van de reguliere uitvoeringsbudgetten. Per saldo resteert daardoor een nadelig saldo van 215 duizend euro.

Overige verschillen (V 346 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 346 duizend euro.

Deelprogramma 3.2: Onderwijs

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
1. Onderwijskansen en onderwijshuisvesting		
Maatschappelijk Akkoord Sociale Inclusie Meer kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen daardoor beter toegerust het onderwijs uit.	Uitvoeren van de onderdelen van de uitvoeringsagenda's Maatschappelijk Akkoord voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs.	
	Toelichting: Er was meer tijd nodig voor evaluatie van de bestaande uitvoeringsprogramma's en het opstarten van het proces en het bepalen van de inhoud van de nieuwe uitvoeringsagenda's. Dit en de krappe personeelsbezetting maakt dat er op enkele onderdelen sprake is van vertraging in de uitvoering.	
2. Voortijdig schoolverlaten en leerlingenvervoer		
Voortijdig schoolverlaten Meer kinderen en jongeren volgen onderwijs en ronden hun onderwijscarrière af met een erkend diploma.	Uitvoeren taken regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten	
	Toelichting: De werkzaamheden worden conform plan uitgevoerd. Voorlopige cijfers over aantal voortijdig schoolverlaters 22-23 krijgen wij pas van DUO februari 2024. Prognose is echter dat de cijfers hoger zijn vanwege toegenomen problematiek van jongeren en aantrekkende arbeidsmarkt	
Aansluiting jeugdhulp-onderwijs Kinderen en jongeren worden optimale kansen geboden om zich te ontwikkelen met als uitgangspunt dat elk kind onderwijs krijgt en dat dit zo gewoon mogelijk is.	Uitvoeren activiteiten uitvoeringsplan conform planning	
	Toelichting: Ondanks onze inspanningen zien we veel complexe problematiek bij kinderen, jongeren en gezinnen die leiden tot schooluitval. Zie ook toelichting over cijfers aantal voortijdig schoolverlaters.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.2 Onderwijs

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
03.2.1.Onderwijskansen	34.733	36.352	35.026	1.326
03.2.2.Voorkomen schooluitval	4.371	4.374	4.755	-381
Totaal lasten	39.104	40.726	39.781	945
<i>Baten</i>				
03.2.1.Onderwijskansen	11.515	11.840	12.140	300
03.2.2.Voorkomen schooluitval	1.533	1.345	1.345	0
Totaal baten	13.048	13.186	13.486	300
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	3.267	2.488	2.488	0
Totaal onttrekkingen	763	763	763	0
Totaal deelprogramma 3.2	-28.560	-29.266	-28.021	1.245

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

03.2.1 Onderwijskansen en onderwijshuisvesting	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.326	300	1.626

Verlengde Schooldag (V 873 duizend euro)

Bij het opstellen van de begroting 2023 zijn in het coalitieakkoord middelen vrijgemaakt voor het verder ontwikkelen en implementeren van de Verlengde Schooldag (VSD) op scholen in diverse wijken. Daarnaast wordt de VSD gefinancierd door overige Rijksmiddelen zoals Regiodeal, NPO en Rijke Schooldag. Bij de uitgaven worden deze overige Rijksmiddelen als eerste als financiering gebruikt.

Uit de verantwoording over 2022 van de scholen blijkt dat diverse activiteiten mede door coronamaatregelen niet door konden gaan. Daarnaast was er sprake van personele problemen die invloed hadden op de voortgang van de VSD. Mede hierdoor bleven middelen van 2022 onbenut en zijn deze doorgeschoven naar 2023. Ook de planning van 2023 loopt hierdoor vertragingen op. Daarnaast blijkt dat voor de wijken waar de wens ligt om de VSD nieuw op te starten, meer tijd nodig is dan vooraf voorzien om de scholen mee te krijgen in het proces. Ook hierbij lopen we tegen problemen aan die scholen hebben met personele bezetting. Bij scholen ligt daardoor de focus op het primaire proces (zoals ziektevervangings) en dit blijkt lastig te combineren met het ontwikkelen van naschoolse activiteiten als de VSD. Inmiddels is een aantal plannen opgezet en daardoor zal het voordeel dat bij VGR1 werd gepresenteerd (1,5 miljoen euro) naar verwachting dalen naar 873 duizend euro.

Programma onderwijshuisvesting (V 340 duizend euro)

Het Programma onderwijshuisvesting wordt altijd in december voorafgaand aan het begrotingsjaar door de raad vastgesteld, daarna worden de toegekende voorzieningen met beschikkingen bevestigd. Het voordeel van 340 duizend euro is hoofdzakelijk het gevolg van de aankoop van het pand van Elker aan de Hoogeweg 9a. Gerelateerd aan de aankoop is een aantal eerder toegekende voorzieningen aan Elker vervallen en dit geeft een voordeel ten opzichte van de begroting. Eén en ander conform raadsbesluit van 17 mei 2023 (kenmerk 95970-2023).

Verkoop Zuidlaarderweg 30 (V 300 duizend euro)

De voormalige buitenschool aan de Zuidlaarderweg 30 is door de toenmalige gemeente Haren al verkocht. Vanwege een lange periode van planvorming heeft de levering echter pas in 2023 plaatsgevonden. Het pand is verkocht voor 300 duizend euro maar had geen boekwaarde meer. Vanwege de onzekerheid in de planvorming en het daarmee samenhangende moment van transactie is deze verkoopopbrengst voorzichtigheidshalve niet begroot in 2023.

Overig (V 113 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 113 duizend euro.

03.2.2 Voorkomen schooluitval	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-381	0	-381

Leerlingenvervoer (N 578 duizend euro)

Mede door de gestage groei van het aantal unieke kinderen dat voor passend onderwijs afhankelijk is van het leerlingenvervoer, zien we de afgelopen jaren de uitgaven toenemen. Ook neemt het aantal kilometers voor het leerlingenvervoer toe. Daarnaast ligt de index op de geldende tarieven als gevolg van de hoge brandstofprijzen, de inflatie en een nieuwe CAO voor het zorgvervoer voor 2023 fors hoger dan normaal, namelijk 13,7%. We verwachten hierdoor voor 2023 een tekort van 578 duizend euro.

Overig (V 197 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 197 duizend euro.

Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid en zorg

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Zorg en veiligheid		
Signalen over inwoners die als gevolg van psychiatrische problemen, middelengebruik en/of een verstandelijke beperking (mogelijk) onbegrepen en soms gevaarlijk gedrag vertonen worden zo vroeg mogelijk opgepakt waardoor zo vroeg mogelijk passende ondersteuning is gerealiseerd, gericht op herstel en herwinning van zelfredzaamheid.	Het werken aan het realiseren van een nood respijtbed. Toelichting: Realisatie wordt belemmerd door de hoge druk op bestaande opvangmogelijkheden in combinatie met een bovengemiddelde (maar tevens lastig te preciseren) zorgvraag van de doelgroep.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.3 Welzijn, gezondheid en zorg				Verwachte
Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
03.3.1.Stimulering samenlevingsopbouw	17.853	21.625	20.565	1.060
03.3.2.Publieke gezondheidszorg	9.464	10.092	10.092	0
03.3.3.Passende ondersteuning	248.223	254.624	260.356	-5.732
03.3.4.Zorg en veiligheid	31.107	49.363	40.634	8.729
Totaal lasten	306.647	335.704	331.647	4.057
<i>Baten</i>				
03.3.1.Stimulering samenlevingsopbouw	1.329	1.293	1.185	-108
03.3.2.Publieke gezondheidszorg	491	717	717	0
03.3.3.Passende ondersteuning	3.331	4.560	4.442	-118
03.3.4.Zorg en veiligheid	4.152	8.547	9.027	480
Totaal baten	9.303	15.117	15.371	254
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	4.458	4.458	4.458	0
Totaal onttrekkingen	4.388	4.388	4.388	0
Totaal deelprogramma 3.3	-297.414	-320.657	-316.346	4.311

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.3.1 Stimulering samenlevingsopbouw	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.060	-108	952
Noodpakket energiekosten en inflatie (V 1,0 miljoen euro)			
In het raadsvoorstel "Noodpakket energiekosten en inflatie" van 20 oktober 2022 met kenmerk 544202-2022 heeft uw raad besloten voor het noodpakket energiekosten en inflatie een budget van 14,1 miljoen ter beschikking te			

stellen. Onderdeel van het pakket was een budget van 3 miljoen voor sociale basis en bedrijven. Doordat de regeling eind 2022 in werking is getreden is dit bedrag vanuit 2022 toegevoegd aan de begroting 2023. In 2023 is een deel van deze maatregelen uitgevoerd. Niet alle maatregelen zijn uitgevoerd, we verwachten nog 1 miljoen niet uit te kunnen geven in 2023.

Overige verschillen (N 48 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 48 duizend euro.

3.3.3 Passende ondersteuning	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-5.732	-118	-5.850

Jeugdhulp (N 10,9 miljoen euro)

Ten opzichte van de begroting van 74,6 miljoen euro verwachten we een nadeel van 10,9 miljoen euro. Dit nadeel wordt voor 3,3 miljoen euro veroorzaakt door de doorwerking van de hogere lasten 2022. Door de stijgende lasten is de compensatie voor de prijsindexering gebaseerd op een te laag bedrag, dit geeft een nadeel van 0,9 miljoen euro.

Op 1 januari 2023 zijn we met de Basis Jeugdhulp gestart. De aanneme hierbij was dat alle nieuwe ondersteuningsvragen op het gebied van individuele- en gezinsbegeleiding, die binnenkomen bij WIJ Groningen of bij de huisartsen, via de Basis Jeugdhulp georganiseerd worden. Doordat de praktijk toch iets weerbarstiger is gebleken en vanaf 1 januari 2023 nog niet alle bovengenoemde ondersteuningsvragen via Basis Jeugdhulp bekostigd worden, verwachten we een incidenteel nadeel van 1,0 miljoen euro op deze lichtere producten. Aan het einde van het jaar wordt duidelijk in hoeverre er sprake is van een verschuiving van specialistische hulp naar Basis Jeugdhulp.

Naast bovengenoemde ontwikkelingen verwachten we dat de solidaire (regionale) kosten 0,4 miljoen euro hoger uitvallen. Op de PGB kosten voorzien we een klein voordeel van 0,1 miljoen euro.

Het overige nadeel (4,9 miljoen euro) wordt vooral veroorzaakt doordat vanaf de zomer 2022 het aantal cliënten en het volume per cliënt in de dagbesteding/dagbehandeling stijgt. Ook zien we bij de ambulante zorg de gemiddelde kosten per cliënt stijgen omdat er meer uren per kind ingezet wordt. Daarnaast verstrekken we meer subsidies in het kader van de inzet van collectieve jeugdhulp. We zien dat de problematiek zwaarder wordt en daardoor de verwachte kosten hoger en de prognose onzekerder.

Doordat ook het budget ruim 0,5 miljoen euro lager uitvalt, verwachten we per saldo een tekort van 10,9 miljoen euro. Het budget valt lager uit door incidentele uitnamen uit het gemeentefonds in het kader van de subsidieregeling 'verlagen werkdruk gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en -reclassering' en voor de compensatieregeling voogdij 18+.

Omdat de ontwikkeling van de zorgkosten in 2023 grillig en onzeker blijft, houden we rekening met een bandbreedte van plus en min 2,5 miljoen euro.

WMO zorgkosten (V 3,0 miljoen euro)

Bij de Wmo kosten zien we dat de zorgkosten in 2023 ten opzichte van 2022 ongeveer met 2,0 miljoen euro stijgen. Een groot deel van de stijging vindt plaats bij huishoudelijke hulp. Deze kosten stijgen met 1,2 miljoen euro als gevolg van hogere aantallen en een hoger tarief. De kosten van de hulpmiddelen stijgen met ongeveer 0,6 miljoen euro.

Doordat de aantallen huishoudelijke hulp en de kosten van de hulpmiddelen lager zijn dan begroot en er 0,5 miljoen euro overwinst van een GON aanbieder is afgeroomd verwachten we dat de kosten lager uitkomen dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van 3 miljoen euro, dat is ongeveer 6% van de begroting.

Beschermd Wonen (V 1,8 miljoen euro)

We verwachten voor de centrumregeling Beschermd Wonen een voordelig resultaat van 4,4 miljoen euro in de regio. Voor de gemeente Groningen betekent dit een resultaat van 1,8 miljoen euro. Dit positieve resultaat wordt met name veroorzaakt doordat in de begroting rekening werd gehouden met hogere zorgkosten en daarbij achterblijvende inkomsten vanuit het Rijk. Er spelen daarnaast diverse zaken die van invloed zijn hebben op het resultaat in 2023. Vanaf 2023 geldt er een nieuwe inkoop met onder andere nieuwe producten voor Beschermd Thuis. De invoering van het woonplaatsbeginsel (en daarmee ook het objectief verdeelmodel) is in ieder geval tot en met 01-01-2025 uitgesteld en is inmiddels als controversieel onderwerp aangemerkt.

Vrijval intensiveringsmiddelen coalitieakkoord (V 610 duizend euro)

Meerdere intensiveringsvraagstukken zitten nog in de fase van ontwerpen en voorbereiding. De uitwerking en realisatie worden daardoor in 2023 deels geëffectueerd. Dit betreft de volgende intensiveringen:

- 10. Woonzorgvisie, intensiveringsbudget 100 duizend euro. Op het onderdeel 'samenwerking woningcorporaties en programmatisch wonen' verwachten we een gezamenlijk voordeel van 50 duizend euro.
- 12. Woon-opvang, Winteropvang voor buitenslapers, intensiveringsbudget 230 duizend euro. We verwachten een voordeel van 115 duizend euro.
- 15. Aanpak mensenhandel, intensiveringsbudget 300 duizend euro. We verwachten een voordeel van 150 duizend euro.

- 16. Aanpak mensen met onbegrepen gedrag, intensiveringsbudget 190 duizend euro. We verwachten een voordeel van 95 duizend euro.
- 70. Fijnmazig wijkvervoer, intensiveringsbudget 300 duizend euro. Hiervan zetten we in 2023 naar verwachting 100 duizend euro in, onder meer voor subsidieverlening aan Noorden Duurzaam, dit zijn verschillende kleine partijen. We verwachten een voordeel van 200 duizend euro.

WvGGZ (V 250 duizend euro)

Het budget van de WvGGZ is structureel hoger dan de daadwerkelijke uitputting. Naar verwachting hebben we in 2023 een voordeel van 250 duizend euro.

3.3.4 Zorg en veiligheid	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	8.729	480	9.209

Maatschappelijke Opvang (V 8,3 miljoen euro)

In de Maatschappelijke Opvang (MO) worden voorzieningen georganiseerd voor alle inwoners van de provincie Groningen. Dit gebeurt namens alle Groninger gemeenten vanuit het programma Beschermd Wonen & Opvang (BW&O). De structurele kosten voor opvang worden gedekt door de reguliere Rijksbijdrage (DUMO). Daarnaast is in 2023 11,5 miljoen euro beschikbaar aan incidentele middelen uit voorgaande jaren. Dit betreft onder meer corona-gelden uit 2021 en 2022 (6,9 miljoen euro) en middelen voor brede aanpak dak- en thuisloosheid via de meicirculaire 2022 (2,8 miljoen euro). Van deze incidentele middelen verwachten wij 3,2 miljoen euro in te zetten in 2023. Het restant zetten wij komende jaren in. In 2023 levert dit een voordeel op van 8,3 miljoen euro.

De structurele financiering is een punt van aandacht doordat de structurele uitgaven groter zijn dan de structurele inkomsten. Het structurele tekort wordt in 2023 gedekt vanuit het incidentele overschot uit voorgaande jaren. Dit wordt veroorzaakt door de rijksbijdrage waarop binnen het programma geen compensatie voor prijsstijgingen wordt ontvangen. We zijn in gesprek met de Groninger gemeenten over de toekomst en financiële aanpak rondom de voorzieningen MO.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (V 940 duizend euro)

Wij ontvangen voor de periode 2022-2025 jaarlijks middelen om het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming in de regio in te voeren en extra ondersteuning te kunnen organiseren voor gezinnen met meervoudige problematiek. In de begroting 2023 is een budget van 1,3 miljoen euro beschikbaar. Doordat de implementatie middels proeftuinen en werkgroepen pas in 2024 zal starten is er in 2023 een incidenteel resultaat van 940 duizend euro. De niet ingezette middelen blijven tot 2025 beschikbaar voor het toekomstscenario.

Landelijke Vreemdelingen voorziening (LVV, geen resultaat)

De pilot Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) wordt door het Rijk gefinancierd via een specifieke uitkering. De hoogte van deze uitkering in 2023 is nog onderwerp van discussie. Voor de gemeente Groningen bedraagt het voorlopig toegekende budget 4,6 miljoen euro. Wij verwachten in 2023 5,1 miljoen euro uit te geven. Bij VGR 1 verwachtten we daardoor een nadeel van 480 duizend euro. Daar tegenover hebben we een voordeel van 480 duizend euro doordat subsidies over voorgaande jaren lager zijn vastgesteld.

Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Sportieve infrastructuur		
Een gelijk speelveld voor de sportclubs die gebruik maken van gemeentelijke sportfaciliteiten.	Afspraken vastleggen beheer en eigendom op alle sportparken, afspraken over zelfwerkzaamheden door sportclubs	
	Toelichting: Als vervolg op het Gelijk Speelveld zijn we gestart met het opnieuw vastleggen van beheerafspraken. De afwijking heeft dan ook alleen betrekking op het maken van de afspraken beheer (en niet op de eigendomssituatie). Vanuit een project wordt er gestart op 3	

	sportparken in 2023. De uitrol naar de andere sportparken zal naar verwachting in 2024 plaatsvinden. Dit vraagt om een zorgvuldig proces en kost meer tijd dan aanvankelijk was beoogd.	
De Bewegende Stad: Realiseren van uitdagende sport- en speelplekken en het (her)inrichten van een beweegvriendelijke openbare ruimte.	Samenspeelplek Noorderplantsoen;	
	Toelichting: Er zijn te weinig uitbreidingsmogelijkheden in het Noorplantsoen om een volledige samenspeelplek te realiseren. De speelplek wordt in 2024 op onderdelen beter toegankelijk gemaakt.	
	Freerunning parcours;	
	Toelichting: Bij de ontwikkeling van een freerunning parcours wordt de ontwikkeling van de Urban Sports Agenda afgewacht en wordt gekeken naar een andere locatie dan het stationsgebied. De Urban Sports Agenda wordt in het najaar van 2023 vastgesteld.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
% Klanttevredenheid (op basis van klanttevredenheidsonderzoeken) over sportaccommodaties aangaande:		
Aantal bezoekers/ bezettingsgraad van sportaccommodaties aangaande:		
• Zwembaden	480.000	
Toelichting: Met de invoering van een nieuw ticketsysteem in juli 2023 kunnen we op dit moment nog geen representatieve gegevens laten zien.		

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.4 Sport en bewegen

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
03.4.1.Sportieve infrastructuur	29.868	31.408	30.093	1.314
03.4.2.Ontwikkelen sportief kapitaal	2.112	2.262	2.262	0
Totaal lasten	31.980	33.670	32.355	1.314
<i>Baten</i>				
03.4.1.Sportieve infrastructuur	9.733	9.788	9.615	-172
03.4.2.Ontwikkelen sportief kapitaal	5	964	964	0
Totaal baten	9.738	10.752	10.579	-172
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	170	170	170	0
Totaal onttrekkingen	285	410	410	0
Totaal deelprogramma 3.4	-22.127	-22.678	-21.536	1.142

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.4.1 Sportieve infrastructuur	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.314	-172	1.142
Opruimen SBR korrels kunstgrasvelden (V 663 duizend euro)			
In het meerjarenbeeld hebben we voorzien in de vervanging van kunstgrasvelden waarin schadelijk rubber (SBR) is verwerkt en in het opruimen van SBR-korrels rondom de velden. Recent is vanwege de discussie rondom de infill besloten twee van de drie velden voor 2023 pas in 2024 te vervangen. Daardoor hebben wij een voordeel van 663 duizend euro. Het budget voor het opruimen wordt wel gebruikt.			
Kapitaallasten (V 505 duizend euro)			
Bij het instellen van de voorziening voor meerjarenonderhoud sportgebouwen is het budget voor de vervangingsinvesteringen apart gezet. Door fluctuaties in de vervangingen is hier incidenteel vrijval op (505 duizend euro).			
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan sportgebouwen (V 358 duizend euro)			
In 2022 zijn we gestart met actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) sportgebouwen. Omdat de actualisatie nog doorloopt in 2023, konden we een deel van de beschikbare middelen in 2022 nog niet inzetten (222 duizend euro). Er is echter werk aanbesteed in 2022 dat in 2023 wordt uitgevoerd en dit geeft in 2023 een nadeel ten opzichte van de begroting van 254 duizend euro.			
Vanuit de verwachting dat het MJOP geactualiseerd zou zijn, hebben we in de begroting 2023 rekening gehouden met een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening. Omdat we verwachten de actualisatie begin 2024 af te ronden hebben we in 2023 nog geen onderbouwing om de dotatie al te verhogen en realiseren we een voordeel van 500 duizend euro.			
Daarnaast voeren we vanwege de onderhanden zijnde actualisatie in 2023 de reguliere jaarlijkse mutatie in uitvoering en prijsindex niet door (voordeel 112 duizend euro).			
Inkomsten zwembaden en ijsbanen (N 350 duizend euro)			
We verwachten op de inkomsten zwembaden en ijsbanen een nadeel van 350 duizend euro. Dit heeft verschillende oorzaken. Door de matige zomerperiode waren er lagere inkomsten bij de Papiermolen. Daarnaast waren er aanloopproblemen bij de overgang naar een nieuw automatiseringssysteem waardoor we klanten gedurende korte tijd gratis toegang hebben gegeven. Ten slotte hebben we als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt minder groepslessen kunnen aanbieden.			
Overige verschillen (N 34 duizend euro)			
Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 34 duizend euro.			

Deelprogramma 3.5: Cultuur

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Culturele infrastructuur		
Een breed en divers aanbod van (laagdrempelige) culturele en kunstzinnige activiteiten en faciliteiten, waar iedereen, jong en oud, arm en rijk aan kan meedoen	Voorleggen van een investeringsvoorstel voor een nieuw muziekcentrum als opvolger van De Oosterpoort in het Spoorkwartier (stationsgebied zuid) in 2030;	
	Toelichting: Zoals toegelicht in onze brief aan uw raad van 13-09-2023 (kenmerk 290878-20223) doen we aanvullend onderzoek rond het nieuwe muziekcentrum en MartiniPlaza en verschuiven we de besluitvorming van beide projecten naar 2024.	

	Aanbieden van een financiële verkenning en voorleggen van een voorkeursscenario voor de noodzakelijke en gewenste aanpassingen voor programma en vastgoed van MartiniPlaza op de lange termijn (uitwerking visie);	
	Toelichting: De projecten MartiniPlaza, Nieuwe Oosterpoort en Museum aan de A zijn onderdeel van een pilot, waarbij wordt gekeken naar synergievoordelen bij de (her)ontwikkeling. De besluitvorming van deze projecten verschuift naar 2024.	
De stad kent een complete culturele keten in meerdere disciplines, biedt ruimte aan vernieuwingen die een aanvulling vormen op dit aanbod en heeft oog voor het bestaande culturele erfgoed.	We stimuleren de zichtbaarheid van de geschiedenis en verhalen van Groningen door te investeren in de ontwikkeling van Museum aan de A;	
	Toelichting: De projecten MartiniPlaza, Nieuwe Oosterpoort en Museum aan de A zijn onderdeel van een pilot, waar bij wordt gekeken naar synergievoordelen bij de (her)ontwikkeling. De besluitvorming van deze projecten verschuift naar 2024.	
Talentvolle kunstenaars kunnen zich ontwikkelen en presenteren binnen de complete keten van talentontwikkeling in meerdere disciplines in onze stad én in het gehele Noorden.	Onderzoeken mogelijkheden broedplaats talent.	
	Toelichting: De mogelijkheid voor een broedplaats voor talent maakt onderdeel uit van het broedplaatsenbeleid en is afhankelijk van kansen op beschikbaarheid van vastgoed.	
We bieden ruimte aan evenementen en we vergroten het maatschappelijk en economisch rendement van evenementen. □	Verkennen van mogelijkheden voor (tijdelijke) evenemententerreinen om ruimte te creëren voor evenementen en evenementen te spreiden;	
	Toelichting: Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we naar functiemix en de mogelijkheden voor evenementen. Ook zoeken we naar koppelkansen met andere maatschappelijke functies. Er is geen specifiek project op uitbreiding van evenemententerreinen.	
Cultuur beleven		
Inwoners worden gestimuleerd om kunst en cultuur te bezoeken of zelf aan kunst en cultuur te doen	Ontwikkeling van monument ter herdenking van het slavernijverleden;	
	Toelichting: Het traject naar de ontwikkeling van het slavernijmonument loopt vertraging op omdat er extra onderzoek wordt verricht naar draagvlak en wensen.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Aantal cultuurinstellingen dat kan worden aangemerkt als:		
<ul style="list-style-type: none"> Financieel gezond en weerbaar (op basis van criteria: 'prognose' sluitende exploitatie en voldoende weerstandsvermogen) 	35	

<i>Toelichting:</i> Een aantal instellingen hebben het financieel moeilijk zoals het Bevrijdingsfestival en het Groninger Museum.		
Aantal bezoekers:		
• Aantal (geluids)meldingen over evenementen in de openbare ruimte	beperkt hoger niveau ten opzichte van 2019*	
<i>Toelichting:</i> Het aantal (geluids)meldingen over evenementen ligt hoger dan het aantal meldingen dat in 2019 is geregistreerd. Dit wordt deels veroorzaakt doordat inwoners overlast nu laagdrempelig digitaal kunnen melden.		

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.5 Cultuur

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
03.5.1.Culturele infrastructuur	32.879	34.436	35.909	-1.473
03.5.2.Cultuur beleven	25.007	26.406	26.406	0
Totaal lasten	57.886	60.841	62.315	-1.473
<i>Baten</i>				
03.5.1.Culturele infrastructuur	14.708	14.930	16.658	1.728
03.5.2.Cultuur beleven	303	521	521	0
Totaal baten	15.011	15.451	17.179	1.728
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	2.708	2.708	2.708	0
Totaal onttrekkingen	2.645	2.645	2.645	0
Totaal deelprogramma 3.5	-42.938	-45.453	-45.199	255

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

03.5.1 Culturele infrastructuur	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-1.474	1.728	254
Ingeleend personeel (N 312 duizend euro)			
Op de kosten ingeleend personeel verwachten wij een overschrijding van 312 duizend euro. Dit wordt onder meer veroorzaakt door hoog langdurig niet-werkgerelateerd ziekteverzuim (nadeel 100 duizend euro), hogere tarieven voor technisch personeel (nadeel 50 duizend euro) en de nieuwe structuur van de afdeling Horeca, Hospitality en Zakelijk (nadeel 150 duizend euro). Daarnaast zijn er extra kosten voor flexibele inzet keukens: door personeelskrapte zijn we genooddacht personeel aan ons te binden door het aanbieden van grotere contracten dan strikt noodzakelijk.			
Monument slavernijverleden (V 150 duizend euro)			
Per collegebrief van 7 juni 2023 met kenmerk 193157-2023 hebben we uw raad geïnformeerd over de ontwikkelingen omtrent het realiseren van een monument ter herdenking van het koloniale en Transatlantische en Aziatische slavernijverleden van Groningen. Door de in de brief genoemde ontwikkelingen zullen de bij de begroting 2023 beschikbaar gestelde middelen voor het vervaardigen van een monument niet in 2023 worden ingezet.			

Programmering en horeca (V 31 duizend euro)

De programmering (met name van muziek) verloopt goed en levert dit jaar naar verwachting een recordaantal bezoekers op (330.000). We verwachten daardoor 1,614 miljoen euro meer aan horecabaten en recettes vanuit programmering. We verwachten in lijn daarmee ook hogere kosten (nadeel 1,583 miljoen euro), onder meer voor ingeleend personeel.

Overige verschillen (V 386 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 386 duizend euro.

Programma 4: Dienstverlening en bestuur

We schrijven hier niet over het lopende beleid, maar gaan in op de ontwikkelingen die het afgelopen half jaar de revue zijn gepasseerd en de financiële afwijkingen op het lopende beleid.

De gebiedsteams en projectleiders wijkvernieuwing zijn onderdeel van het Programmabureau Wijkontwikkeling en Wijkvernieuwing (PWW). Hiermee zorgen we voor flexibiliteit en slagkracht in de aanpak van integrale opgaves in de wijken en dorpen. Met de wijkontwikkeling ondersteunen we initiatieven en zeggenschap van bewoners en dragen we bij aan projecten en investeringen van andere gemeentelijke programma's zodat we beter aansluiten op de leefwereld en oplossingen van bewoners. Ook investeren we in langdurige opgaves en kansrijke ontwikkelingen, hier is een lange adem voor nodig. In de nieuwe wijk Meerstad in Oost is samen met jongeren een voor hen missende voorziening ontwikkeld. Dit najaar wordt een Sportcontainer geplaatst. In Beijum en Lewenborg is weer gewerkt met het wijkbudget via de Stem van Groningen. Verschillende initiatieven en activiteiten zijn uitgevoerd of gestart. In Haren is door leveringsproblemen de uitvoering van de speelvoorziening Mikkelfhorst uitgesteld naar volgend jaar. Daarnaast komen ook extra kosten in beeld voor de inrichting van het terrein. In de Hortusbuurt in Centrum is na de zomer eindelijk de aanpak van de Nieuwe Boteringestraat gestart. In Hoogkerk is de burgerbegroting 'Sterk Hoogkerk' gestart, waarin bewoners dit najaar stemmen op door bewoners ingediende ideeën. Op deze manier wordt het beschikbare bedrag voor 2024 verdeeld over de ideeën. Met de wijkvernieuwing hebben we specifiek aandacht voor de noordelijke wijken en de Wijert. We hebben hiervoor incidenteel en structureel budget beschikbaar gesteld, zodat we langjarig kunnen blijven investeren in de wijken die dit het hardst nodig hebben. Met name in de fysieke wijkvernieuwing zien we een verwachte onderbesteding in relatie tot de begroting. Dit heeft grotendeels te maken met capaciteitsvraagstukken, waardoor projecten later starten dan verwacht, zoals de aanpak van de Bedumerweg. Desondanks zijn in Selwerd en De Wijert grote zichtbare stappen gezet. In de Wijert is een begin gemaakt met de sloop van ruim 200 woningen. Daarvoor komen de komende jaren bijna 300 woningen terug. De herinrichting van de openbare ruimte van de Reviusstraat en omgeving zal gelijk oplopen, maar is nog niet gestart. In Selwerd is Fase 1 van nieuwbouw van Nijestee en de Huismeesters opgeleverd met nieuwbouw aan de Eikenlaan, Berkenlaan, Vlietstraat, Kornoeljestraat en Populierenlaan. Ondertussen is in deze wijken de sociale wijkvernieuwing een stabiele factor geworden die zijn vruchten afwerpt. Dat is ook de kern van het uitvoeringsprogramma voor de nieuwe wijkvernieuwing wijk Lewenborg. De stratenaanpak is later op gang gekomen dan verwacht, in een tweetal straten proberen we eerst de overlast terug te drinken voordat we investeringen doen om de sociale cohesie te versterken. Dit najaar is na een lange vertraging de eerste Michi Noeki van Nederland geopend in de Oosterparkwijk. Deze halteplaats is een nieuw concept en biedt een drempelloze plek voor iedereen die even een korte pauze, een gesprek of informatie wil. Dit is een van de investeringen in de wijk die mede mogelijk gemaakt is door de Regio Deal Groningen-Noord.

Deelprogramma 4.1: Dienstverlening

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.1 Dienstverlening

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
04.1.1.Publieke dienstverlening	14.379	15.702	16.390	-688
Totaal lasten	14.379	15.702	16.390	-688
<i>Baten</i>				
04.1.1.Publieke dienstverlening	3.108	3.477	3.697	220
Totaal baten	3.108	3.477	3.697	220
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 4.1	-11.271	-12.225	-12.693	-468

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

nr. 4.1.1 Publieke dienstverlening	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-688	220	468

Proceskostenvergoedingen belastingen (N 738 duizend euro)

De afgelopen jaren is het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ afkomstig van no-cure/no-pay bureaus sterk toegenomen en daarmee eveneens de uitgekeerde proceskostenvergoedingen. Door de stijging van het aantal procedures en kostenvergoedingen verwachten we in 2023 een nadeel van 738 duizend euro.

De staatssecretaris van Financiën heeft aangekondigd in het najaar met een plan van aanpak te komen dat zich richt op het wegnemen van de financiële prikkel voor no-cure/no-pay bedrijven om namens een belanghebbende een bezwaarprocedure te starten. Inmiddels heeft het kabinet een wetsvoorstel in procedure gebracht waarin maatregelen zijn opgenomen om de grote stroom bezwaren afkomstig van no-cure/no-pay bureaus in te dammen. Het is de bedoeling dat de voorgestelde maatregelen op 1 januari 2024 in werking treden.

Uitvoeringskosten extra bewaren WOZ (N 600 duizend euro)

Als gevolg van de forse stijging van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ, nemen ook de uitvoeringskosten van het Noordelijk Belastingkantoor aanzienlijk toe. We verwachtten, naast de toename van proceskostenvergoedingen, een kostenstijging in de afhandeling van bezwaren van ongeveer 600 duizend euro voor 2023.

Leges Burgerzaken (V 220 duizend euro)

Door de afgifte van meer legesproducten dan begroot, verwachten we in 2023 een meeropbrengst van ongeveer 220 duizend euro.

Inhuur Burgerzaken (V 450 duizend euro)

Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is het slechts beperkt mogelijk geweest om extern personeel in te huren. Deze werkzaamheden zijn deels opgevangen door vast personeel uit de backoffice. Hierdoor valt een deel van het inhuurbudget vrij in 2023.

Verkiezingen Provinciale Staten en Waterschappen 2023 (N 100 duizend euro)

Voor de verkiezingen Provinciale Staten en Waterschappen 2023 verwachten wij 100 duizend euro meer uit te geven. Dit komt doordat wij rekening hielden met bijdrage van 160 duizend euro voor het organiseren voor de Waterschapsverkiezingen. Echter blijkt dat het jaarlijkse bedrag hiervoor van 38 duizend euro per 2020 structureel vrijgevallen is ten gunste van de algemene middelen.

Overige verschillen (V 300 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 300 duizend euro.

Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing**Financiële toelichting****Deelprogramma 4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken**

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
04.2.1.College en Raad	11.283	27.248	24.432	2.816
04.2.2.Gebiedsgericht werken	3.534	4.225	3.559	666
04.2.3.Wijkvernieuwing	16.000	23.647	22.730	917
Totaal lasten	30.817	55.120	50.721	4.400
<i>Baten</i>				
04.2.1.College en Raad	2.620	24.092	22.377	-1.715
04.2.2.Gebiedsgericht werken	100	100	100	0
04.2.3.Wijkvernieuwing	7.730	15.130	15.130	0
Totaal baten	10.450	39.322	37.607	-1.715
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	22.309	22.309	22.309	0
Totaal onttrekkingen	17.146	18.132	18.132	0
Totaal deelprogramma 4.2	-25.530	-19.975	-17.291	2.684

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.2.1 College, gemeenteraad en griffie	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-2.816	-1.715	-4.531

Bezuinigingen begroting 2023 (N 3,9 miljoen euro)

Het verwachte nadelige resultaat op de hervormingen bedraagt dit jaar circa 3,9 miljoen euro. Hierbij gaat het om de volgende onderdelen:

- *Binnenhalen subsidies en subsidies van overheden (nadeel baten 1,5 miljoen euro)*

Voor innovatieve doelen en ambities is op veel thema's EU geld beschikbaar. Op dit moment hebben we onze inzet op het daadwerkelijk schrijven van Europese projecten ad hoc geregeld via de capaciteit van verschillende programma's. Daarnaast heeft de gemeente Groningen een woondeal met de rijksoverheid gesloten. Zo komen Groningse projecten in aanmerking voor een bijdrage uit een speciaal fonds. Door middel van deze maatregel willen we een team vormen om gestructureerd subsidies binnen te halen en te verantwoorden. Het betreft 1 miljoen euro incidenteel voor de jaren 2020 t/m 2023. Deze bezuïning is tot nu toe niet gerealiseerd en leidt daarom voor 2022

tot een nadeel van 1 miljoen euro. Met ingang van de begroting 2022 is de verwachting uitgesproken dat voor 2022 en 2023 incidenteel 500 duizend euro per jaar extra opbrengsten kan worden gerealiseerd. Deze extra bezuiniging wordt in 2023 niet gerealiseerd.

- *Leniger en flexibeler begroten (nadeel lasten 2,4 miljoen euro).*

Concrete structurele invulling is nog niet aan de orde. Dat betekent op dit deelprogramma een nadeel. De voordelen die hier tegenover staan verwachten we bij andere deelprogramma's.

- *Fricriebudget hervormingen (voordeel lasten 220 duizend euro)*

In de begroting is voor 2023 nog eenmalig een frictiebudget bezuinigingen beschikbaar gesteld van 220 duizend euro. Deze kan vrijvallen ter dekking van de nadelen op het totaal van de hervormingen.

- *Rijksmiddelen armoede en schulden (nadeel baten 215 duizend euro)*

In de begroting 2023 is een dekking opgenomen van 1,12 miljoen euro van te verwachten rijksmiddelen voor armoede en schulden. Via de meicirculaire hebben we van het Rijk 905 duizend euro ontvangen. Door de verdeelsystematiek van het Rijk ontvangen we 215 duizend euro minder.

Nominale compensatie (N 8,1 miljoen euro)

Door stijgende prijzen en het afsluiten van een nieuwe CAO voor dit jaar is aan directies een aanvullende compensatie verstrekt van 17 miljoen euro. In de begroting was op grond van de augustusraming in 2022 van het Centraal Planbureau al een forse prijsstijging voorzien. De daarvoor opgenomen stelpost van 6,6 miljoen zetten we voor deze nacalculatie in.

Via het Gemeentefonds kan op basis van de meicirculaire aanvullend 4,4 miljoen euro worden gedekt. Het Rijk compenseert via de meicirculaire wel de prijsontwikkeling maar niet de loonontwikkeling. Aan overige ontwikkelingen (zoals aanpassing van diverse maatstaven) worden we door het Rijk gekort met 2,9 miljoen euro.

Via de meicirculaire 2023 ontvangen we verder van het Rijk 825 duizend euro die we op grond van de besluitvorming van deze circulaire verrekenen met de algemene middelen. De benodigde middelen zijn al verwerkt in de begroting en daarom valt dit bedrag vrij.

Per saldo resteert hiermee voor dit jaar een nadeel van 8,1 miljoen euro

Gemeentefonds (V 5,6 miljoen euro)

Landelijke ontwikkelingen 2023 (1)

De bijstelling van het accres bij de septembercirculaire 2022 heeft geleid tot een voordelige bijstelling van 900 duizend euro in 2023. De verwachte ruimte onder het plafond van het BCF 320,917 miljoen euro. Het aandeel van de gemeente Groningen hierin is zo'n 5,1 miljoen euro (1,6%). Per saldo dus een voordelige afwijking van 0,1 miljoen euro.

Het voordelige concernresultaat bij de meicirculaire 2023 is met een begrotingswijziging naar concernstelposten overgegaan ter dekking van o.a. de kosten van de Cao-afspraken in 2023.

In de septembercirculaire 2023 is er geen bijstelling van het accres, dat accres staat immers voor 2023 vast bij de meicirculaire 2023. Wel heeft er een bijstelling plaats gevonden van de verwachte ruimte onder het plafond van het BCF. Naar verwachting is de ruimte onder het plafond voor alle gemeenten 359,367 miljoen euro. Het aandeel van de gemeente Groningen hierin is zo'n 5,75 miljoen euro (1,6%). Per saldo dus een voordelige afwijking van 0,65 miljoen euro.

Plaatselijke ontwikkelingen 2022 (2)

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid). De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactor zorgt ervoor dat de beschikbare middelen in het gemeentefonds aansluiten met de verdeling op basis van de maatstaven.

De ontwikkeling van de maatstaven en de ontwikkeling van de uitkeringsfactor leiden tot een voordelig resultaat van 3,45 miljoen euro in 2023. Een lagere belastingcapaciteit leidt tot een voordeel van 1,2 miljoen euro. Daarnaast zijn de inwoneraantallen en de maatstaven rondom de centrumfunctie aanmerkelijk hoger dan was geraamd.

Voorgaande jaren (3)

De uitkeringsfactor over 2022 is met 1 punt verhoogd, dit leidt tot een voordelige bijstelling van 0,3 miljoen euro. Bijstelling van de maatstaven (met name door meer woonruimten) leidt tot een voordeel van 0,1 miljoen euro. Bijstelling van de IUSD2022 leidt eveneens tot een voordeel van 0,1 miljoen euro. Per saldo is het resultaat voorgaande jaren +0,5 miljoen euro.

Dit resultaat is het conerneffect van de septembercirculaire. We verantwoorden dit effect bij deelprogramma 4.2.

Programma nieuwkomers (V 6,5 miljoen euro)

Op basis van de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne is de verwachting dat de normvergoeding van het Rijk de werkelijke lasten ruimschoots overstijgt. Het voordelige saldo zal niet door het Rijk worden teruggevraagd. Aangezien het een specifieke uitkering betreft mogen de resterende middelen alleen ingezet worden voor het doel van deze specifieke uitkering.

Eerder dit jaar, bij de eerste voortgangsrapportage, verwachtten wij nog een voordelig resultaat van ca. 3,3 miljoen euro. In deze voortgangsrapportage verwachten we dat dit resultaat verdubbelt.

Dit wordt onder meer veroorzaakt door het verlagen van de risico's en onvoorziene kosten voor een bedrag van 1,25 miljoen euro ten opzichte van de eerste voortgangsrapportage. De vergoeding voor de opvang van nieuwkomers bij particulieren was niet meegenomen in de prognose bij de eerste voortgangsrapportage. Daarnaast is bijgestuurd op een aantal kostenposten en vallen een aantal kosteninschattingen mee.

Duurzame inzetbaarheid (V 520 duizend euro)

In de begroting 2023 zijn structureel middelen beschikbaar gesteld voor duurzame inzetbaarheid van oudere medewerkers in de gemeentelijke organisatie. Hiervoor starten we op 1 januari 2024 een nieuw programma 'Vermindering werkweek oudere werknemers' (VWOW). In 2023 treffen we de voorbereidingen voor dit nieuwe programma en maken we alleen organisatiekosten. Daarom valt het beschikbare budget in 2023 grotendeels vrij.

Vrijval budget areaaluitbreiding sociaal domein (V 189 duizend euro)

In de begroting 2023 is een structureel budget opgenomen van 189 duizend euro voor areaaluitbreiding maatschappelijk domein. Wij verwachten hierop geen claim voor dit jaar. In de begroting 2024 is dit budget opgevoerd als vrijval in het financieel meerjarenbeeld.

Overige (V 250 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 250 duizend euro.

4.2.2 Wijkontwikkeling	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	666	0	666

Integrale opgaven en kansrijke ontwikkelingen (V 250 duizend euro)

Binnen de wijkontwikkeling stellen we middelen beschikbaar voor langdurige opgaven en kansrijke ontwikkelingen. Echter blijkt in de praktijk dat deze projecten in de gebieden vaak later starten. We merken dat door de complexiteit van de projecten, we niet altijd weten wat de uitkomst zal zijn. Daarom zien we tussen gebieden verschillen in bestedingen en verwachten we een positief resultaat van 250 duizend euro.

Biodiversiteit Stadspark (V 170 duizend euro)

In de herijkte visie op het Stadspark is de versterking van biodiversiteit een continu aandachtspunt. Voor de versterking van de biodiversiteit in Stadspark heeft de raad in november 2021 besloten een meerjarig project in te

stellen. Het totale budget voor dit meerjarige project Biodiversiteit Stadspark bedraagt 285 duizend euro. Het project loopt tot en met het jaar 2024.

In 2023 verwachten we van de beschikbare middelen 115 duizend euro te besteden. Het resterende budget ad 170 duizend euro blijft beschikbaar voor inzet in het jaar 2024.

Overige (V 246 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 246 duizend euro.

4.2.2 Wijkvernieuwing	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	917	0	917

Indische Buurt & De Hoogte (V 350 duizend euro)

Voor de wijkvernieuwing in de Indische Buurt & De Hoogte hebben we vertraging door o.a. capaciteitsvraagstukken. Dit raakt onder meer het project Bedumerweg. Dit project is doorgeschoven naar 2024. Daarnaast is een aantal initiatieven niet uitgevoerd. Daarom verwachten we een positief resultaat van minimaal 350 duizend euro.

Lewenborg (V 300 duizend euro)

De meeste wijkvernieuwingprojecten voor Lewenborg zaten aan het begin van dit jaar nog in de opstartfase. De projecten zijn inmiddels deels gestart maar hebben wel vertraging opgelopen. Dit gaat o.a. om de projecten Stratenaanpak en Versterken sociale netwerken en voorzieningen. Daarom verwachten we een positief resultaat van minimaal 300 duizend euro.

Binnentuinen Reviusstraat e.o. (V 267 duizend euro)

Voor de herinrichting van de binnenterreinen Reviusstraat e.o. in de Wijert doen wij een bijdrage aan woningbouwcorporatie de Huismeesters. De uitvoering start pas in 2024 waardoor de middelen nog niet besteed zullen worden in 2023. Daarom verwachten we een positief resultaat van minimaal 267 duizend euro.

Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
04.3.1.Algemene Inkomsten	8.958	9.050	8.950	100
04.3.2.Post Onvoorzien	179	179	179	0
Totaal lasten	9.137	9.229	9.129	100
<i>Baten</i>				
04.3.1.Algemene Inkomsten	785.919	791.364	796.223	4.859
04.3.2.Post Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	785.919	791.364	796.223	4.859
<i>Reserve mutaties</i>				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 4.3	776.782	782.135	787.095	4.960

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.3.1 Algemene inkomsten	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	100	4.859	4.960

Onroerend zaakbelasting (V 2,5 miljoen euro)

We verwachten een meeropbrengst OZB van 2,5 miljoen euro voor 2023. Dit wordt met name verklaard doordat de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad hoger uit valt dan ten tijde van de berekening van de tarieven werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond en voor het niet getaxeerde deel hebben we aannames gedaan. In werkelijkheid vallen de taxaties hoger uit.

Logiesbelasting (V 300 duizend euro)

De aanslagen logiesbelasting worden pas na afloop van het belastingjaar opgelegd. Zo worden de aanslagen over 2022 pas in de tweede helft van 2023 opgelegd. Op basis van de realisatie tot nu toe en een inschatting van de nog op te leggen aanslagen houden we rekening met een hogere opbrengst 300 duizend euro. De effecten van Corona zijn geringer geweest dan waar in de raming rekening mee was gehouden.

Vrijval compensatie OZB (V 100 duizend euro)

Bedrijven in Haren en Ten Boer betalen na de herindeling meer OZB dan daarvoor. Daarom is een compensatieregeling getroffen. Wij verwachten 100 duizend euro minder hiervoor uit te geven dan begroot.

Dividenden (V 1,3 miljoen euro)

Aan dividenden verwachten wij een incidenteel voordeel van 1,3 miljoen euro. Dit voordeel wordt vooral gerealiseerd door een hogere dividenduitkering van Enexis en de BNG over 2022. Het gaat om het dividend van Enexis dat 1,2 miljoen euro hoger ligt dan begroot in verband met de gedeeltelijke uitkering van de boekwinst die is behaald op de verkoop van deelneming Fudura in 2022. Deze meevaller is incidenteel. Daarnaast ligt het dividend van BNG 115 duizend euro hoger dan begroot door de goede gang van zaken in 2022.

Treasury (V 800 duizend euro)

We verwachten een voordeel op de rentelasten van 800 duizend euro. Dit wordt vooral veroorzaakt door een lager volume aan aangetrokken langlopende leningen dan wij hebben begroot. Dit voordeel wordt deels te niet gedaan doordat we in versterkte mate gebruik maken van kortlopende leningen, omdat we het aantrekken van langlopende leningen uit willen stellen tot 2024. We verwachten namelijk dat de rente op langlopende leningen dan licht gedaald zal zijn ten opzichte van het huidige niveau.

Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.4 Overhead en ondersteuning organisatie

Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-2	Verwachte afwijking VGR 2023
<i>Lasten</i>				
04.4.1.Overhead	127.842	133.913	135.340	-1.427
04.4.2.Ondersteuning organisatie	5.365	4.756	4.756	0
04.4.3.Werken Derden	1.902	1.902	1.902	0
Totaal lasten	135.109	140.571	141.998	-1.427
<i>Baten</i>				
04.4.1.Overhead	8.660	8.344	9.154	809
04.4.2.Ondersteuning organisatie	2.713	1.088	1.088	0
04.4.3.Werken Derden	1.902	1.902	1.902	0
Totaal baten	13.275	11.334	12.144	810
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	1.863	1.863	1.863	0
Totaal onttrekkingen	115	115	115	0
Totaal deelprogramma 4.4	-123.582	-130.985	-131.602	-617

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

nr. 4.4.1 Overhead	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-1.425	809	-616
Businesscase Outsourcing ICT (N 2,4 miljoen euro)			
<p>We hebben extra inzet nodig van de afdeling regie voor de Businesscase Outsourcing in verband met de uitloop transitie naar Fujitsu, naar verwachting een nadeel van 260 duizend euro. Door de moeizame overgang naar de nieuwe ICT-omgeving en het achterblijvend niveau van de dienstverlening is er extra personeel ingezet om de dienstverlening op peil te houden en we verwachten daarvoor 284 duizend extra kosten te maken.</p> <p>Daarnaast zorgt de uitloop van de transitie en het behalen van beperkte besparingen in het applicatielandschap dat de taakstelling van standaardisatie en rationalisatie voor 973 duizend euro niet behaald kan worden. De taakstelling onderhoud kan voor 442 duizend euro niet behaald worden.</p> <p>Verder verwachten we 400 duizend euro extra kosten voor wijzigingen in het beheer en aanpassingen van licenties en software. Vooraf zijn deze kosten lastig in te schatten qua aantallen en bedragen. Per saldo prognosticeren we een nadeel van 2,4 miljoen euro.</p>			
Prijsstijging ICT-dienstverlening en -voorzieningen (N 300 duizend euro)			
<p>De kosten van de ICT-dienstverlening en -voorzieningen stijgen harder dan de beschikbare middelen die hiervoor in de begroting zitten. We verwachten hierdoor een overschrijding van 300 duizend euro op de materiële budgetten.</p>			

Transitie DIV (N 854 duizend euro)

We verwachten 854 duizend euro extra kosten te maken doordat er meer personeel ingezet moet worden in verband met een trager verloop van sanering van het archief. Daarnaast is een extra externe partij ingezet voor deze sanering. Uiteindelijk leidt de transitie DIV tot een structureel voordeel.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (N 2 duizend euro)

De maandelijkse kosten voor de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) lopen op door een achterstand bij een aantal herkeuringen bij de uitvoerende externe partij. Er vinden meer afkeuringen plaats en de loonkosten zijn gestegen. Als gemeente zijn wij risicodragers voor de meerkosten en deze kunnen daarom niet verhaald worden. Er is sprake van een structureel tekort op dit budget en in 2023 verwachten we een nadeel van 2 duizend euro.

Incidentele resultaten bedrijfsvoering (V 1,3 miljoen euro)

We verwachten een incidenteel voordeel van 1,3 miljoen euro te behalen op de bedrijfsvoering. Dit wordt vooral verklaard door vacatureruimte op diverse onderdelen in de organisatie en detacheringsoptimaliseringen.

Migratie E-suite (V 615 duizend euro)

De gemeente ontwikkelt samen met andere gemeenten via het samenwerkingsverband Dimpact de vervanging van de E-suite ten behoeve van onze digitale dienstverlening. De ontwikkeling van nieuwe software is complexer dan vooraf gedacht. Hierdoor is er een nieuw programmaplan opgesteld en is er een nieuwe programmaorganisatie opgezet die de nieuwe software in delen gaat opleveren in de periode 2023 tot en met 2026. Hierdoor is er vertraging in het project en ook in de uitgaven.

Wet Open Overheid (V 408 duizend euro)

Door de trage ontwikkelingen en vorderingen aan de kant van de rijksoverheid worden de kosten voor de aanschaf en ontwikkeling van de software niet gemaakt. De verwachting is dat dit pas in 2024 zal gaan lopen.

Aanschaf telefoons en iPads (N 200 duizend euro)

Door aanschaf van een groter aantal mobiele telefoons in voorgaand jaar en meer iPads (als gevolg van het verstrekken van dubbele voorzieningen iPad en laptop) zien we dat de kapitaallasten hoger uitkomen dan begroot.

Aanbesteding onderhoud (V 1 miljoen euro)

In de begroting 2023 hadden wij een financiële reservering voor onderhoudskosten opgenomen, vanwege de op dat moment voorziene Europese aanbesteding voor het planmatig en niet planmatig onderhoud, voor 2024 en verder. Op basis van de huidige informatie uit de lopende aanbestedingsprocedure en de in opdracht gegeven en nog gebudgetteerde onderhoudswerkzaamheden voor 2023, kunnen we constateren dat het ingeschatte risico zich niet zal voordoen. Per saldo kan daarmee een reservering ter hoogte van 1 miljoen euro vrijvallen.

Brandveilig gebruik gemeentelijke gebouwen

Ten behoeve van het uitvoeringsprogramma brandveilig gebruik gemeentelijke gebouwen is in 2021 een budget beschikbaar gesteld. Het budget was gebaseerd op de kosten van de panden in de pilot en gericht op het proactief onderzoeken van de gemeentelijk voorraad en waar nodig maatregelen te nemen voor brandveilig gebruik. Het doel van het project is om het brandveilig gebruik te optimaliseren. Het project nadert zijn einde en de verwachting is dat we ruim binnen budget blijven. In de komende periode gaan we een tweetal nieuwe panden in de gemeente voorraad betrekken in de analyse en welke structurele werkzaamheden en hieraan verbonden kosten benodigd zijn om het brandveilig gebruik van panden te kunnen handhaven. We verwachten deze werkzaamheden in het voorjaar van 2024 te kunnen afronden en een nacalculatie te kunnen aanbieden. We stellen daarom voor om het project te verlengen tot en met 2024.

Overige verschillen (N 188 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een nadeel van 188 duizend euro.

Paragrafen

Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Wij verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering van beleid binnen deze paragraaf.

Paragraaf 2: Duurzaamheid

Wij verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering van beleid binnen deze paragraaf.

Paragraaf 9: Bedrijfsvoering

Begrotingsrechtmatigheid

Met ingang van boekjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Het college neemt deze verantwoording voor het eerst in de jaarrekening 2023 op. Hierin verklaart het college wel of niet rechtmatig te hebben gehandeld binnen de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens (0-3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves). Deze verantwoordingsgrens wordt later dit jaar vastgesteld via de financiële verordening. Daarin worden ook de randvoorwaarden voor de rechtmatigheidsverantwoording afgesproken. Onlangs hebben we hierover met het Audit Committee van gedachten gewisseld.

De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd; voor de gemeente Groningen is dat het deelprogrammaniveau. Soms lukt het niet om bij een deelprogramma binnen de vastgestelde begroting te blijven en leggen we voorstellen tot aanpassing van de begroting voor aan de raad.

In deze voortgangsrapportage verwachten we bij diverse deelprogramma's dat de geautoriseerde lasten of baten worden overschreden. Na analyse van deze begrotingsoverschrijdingen kunnen we concluderen dat we voor een deel van deze overschrijdingen begrotingswijzigingen moeten voorleggen om begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen. Deze begrotingswijzigingen zullen aan uw raad worden voorgelegd via het verzamelvoorstel begrotingswijzigingen 3^e kwartaal. In voorgaande jaren kwamen dit type resultaten bij de jaarrekening naar voren en werden ze via resultaatbestemming ook verrekend met de Algemene Reserve (AR). Deze verrekening doen we nu al voor afsluiting van het jaar.

De inventarisatie van deelprogramma's waarbij we een aanpassing verwachten om begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen leiden tot onderstaand overzicht.

Deelprogramma	Lasten	Baten	Onttr AR
2.2 Veiligheid	2.153		-2.153
3.1 Werk en inkomen	3.432		-3.432
3.5 Cultuur	1.583	-1.583	
4.1 Dienstverlening	738		-738
4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	1.068	-1.068	
4.4 Overhead en ondersteuning organisatie	854		-854
Totaal	9.828	-2.651	-7.177

*AR = Algemene reserve

Onlangs is een door de commissie BBV aangepaste kadernota rechtmatigheid verschenen. Hierin zijn richtlijnen, aanbevelingen en kaders opgenomen waar wij als gemeente rekening mee moeten houden. De impact van deze aangepaste kadernota zijn we nog aan het beoordelen. Daarom gaan we u op een later moment informeren over de stand van zaken rond rechtmatigheid. De hierboven genoemde informatie past binnen de voorgaande kadernota rechtmatigheid. We gaan er vanuit dat de lijn die we hierbij toepassen ook past binnen de nieuwe kadernota. Daarom hebben we deze informatie toch opgenomen in deze voortgangsrapportage.

Personeel

Diversiteit & Inclusie

In het Plan van Aanpak Diversiteit en Inclusie is de ambitie vastgelegd om de diversiteit en inclusie binnen onze organisatie te vergroten. Dit gebeurt via jaarplannen en volgens vijf actielijnen. In het jaarplan 2023 ligt de focus op de actielijn bewustwording en beïnvloeding van gedrag. Het thema is inmiddels geagendeerd in alle directie MT's en er is een adviseur diversiteit & inclusie geworven. Ook is er bij de totstandkoming van onze recent gelanceerde werken-bij website veel aandacht besteed aan het thema.

Er is op verschillende momenten in het jaar extra aandacht voor het onderwerp geweest op intranet. Rondom Ketu Koti, maar ook door middel van persoonlijke verhalen van collega's tijdens de vastenmaand ramadan. In het najaar volgen er nog een aantal inspiratiesessies en panelgesprekken over o.a. inclusief taalgebruik in het kader van de landelijke Week van de Diversiteit.

Er wordt nog gewerkt aan een voorstel betreffende het realiseren van transitieverlof voor transgenderpersonen, een kanspool diversiteit en deelname aan de Culturele Barometer van het CBS. Met deze laatste is het mogelijk op anonieme basis de culturele diversiteit van ons personeelsbestand in kaart te brengen.

Arbeidsmarktstrategie

De zomer van 2023 stond in het teken van de formele lancering van het Carrière Centrum en de werken-bij website. Dit najaar zal het Carrière Centrum via twee sporen een ontwikkeling doormaken. Enerzijds door te focussen op de doorstroom van medewerkers. De visie op mobiliteit wordt waar mogelijk herijkt en nieuwe software wordt geïmplementeerd om het voor medewerkers nog makkelijker te maken om een loopbaantraject te volgen. Anderzijds lanceren we in het najaar een grote werkgeverscampagne om meer bekendheid als werkgever te creëren, waarbij we zowel online als offline voor een brede doelgroep zichtbaar zijn als veelzijdige werkgever.

We evalueren de komende maanden hoe de lancering is gegaan en finetunen deze waar nodig. We zetten daarbij vooral in op de versimpeling van processen voor leidinggevenden en gaan actief aan de slag met data gedreven werken. Ook organiseren we een regionale bijeenkomst voor de HR-verantwoordelijken van de Groninger gemeenten, omdat de huidige en toekomstige demografische ontwikkelingen vragen om nog meer samenwerking.

Duurzame inzetbaarheid

De concerndirectie heeft de visie, doelstellingen en definitie voor duurzame inzetbaarheid dit jaar vastgesteld. Echte duurzame inzetbaarheid realiseren binnen onze organisatie vereist zowel doorontwikkeling van wat er al is, als maatwerk. Daarbij past geen algemeen organisatie breed programma, maar vraagt om doorontwikkeling binnen de directies.

Een aantal onderwerpen zijn wel organisatie breed opgepakt. Er is dit jaar een verzuimadviseurs geworven om de centrale regie op verzuim te versterken. Daarnaast is de gesprekscyclus herijkt en deze wordt medio oktober geïntroduceerd. Het goede en continue gesprek tussen leidinggevende en medewerker over de eigen inzetbaarheid, nu en in de toekomst, is en blijft een belangrijke voorwaarde om beleid op dit gebied te laten slagen. Ten slotte wordt er gewerkt aan een nieuwe regeling die de werkweek van ouder werknemers, indien gewenst, gaat verlichten. Het geplande medewerkers onderzoek, waarin ook werkdruk aan bod zal komen, is vanwege onvoorziene omstandigheden verschoven naar 2024.

Slot en nacalculaties

Nacalculaties	
Q1 2024	Station Haren
Q1 2024	A-Kwartier
Q1 2024	Netwerkanalyse HOV-maatregelen (incl. UMCG-Noord)
Q1 2024	Tunnel Paterswoldseweg
Q1 2024	Meerjaren investeringen openbare ruimte kredieten 2020 en 2021
Q1 2025	Nacalculatie Esserberg veld 1, 3 en 5

Aanbevelingen Rekenkamer

Opgvolging aanbevelingen rekenkamerrapport van april 2022 'De kunst van het verenigen', juli 2023.

In april 2022 verscheen het rekenkamerrapport 'De kunst van het verenigen' over onze instelling voor de amateurkunst VRIJDAG. In dit rapport zijn een aantal aanbevelingen gedaan. In de VGR II reflecteren wij hier op. We gaan hierbij vooral in op de rol van VRIJDAG.

Maak scherpere keuzes

We zijn met VRIJDAG in gesprek over de besteding van de subsidie, waarbij we in gezamenlijk overleg de bestedingsdoelen scherper formuleren. Inzage in de besteding van de subsidie helpt bij het maken van keuzes. Met de toenemende activiteiten van VRIJDAG op het gebied van binnenschools cultuuronderwijs, de Verlengde schooldag en maatschappelijke activiteiten in het kader van o.a. de Regiodeal neemt de behoefte aan transparantie over de inzet van de subsidie alleen maar toe. Het gesprek hierover is gaande, maar voorlopig nog niet afgerond. VRIJDAG geeft met haar activiteiten aan veel beleidsdoelstellingen van DMO vorm en inhoud. Vanuit DMO en het programmabureau sturen we op een eenduidige en afgestemde opdracht aan VRIJDAG. De naderende nieuwe cultuurnota geeft hierbij houvast.

Meer activiteiten in de wijk

Uit het rapport kwam naar voren dat VRIJDAG in de Buurt een succesvol project is, maar dat er meer spin-off te behalen valt. Dit onderschrijven wij. De cultuurcoaches hebben elk 8 uren per week, dit is te weinig om het werk goed te kunnen uitvoeren. Een cultuurcoach moet inspelen op de vraag, zichtbaar zijn voor bewoners en activiteiten aanjagen. Met ingang van augustus 2023 krijgen de cultuurcoaches uitbreiding van uren. Dit wordt gerealiseerd zowel door uitbreiding van financiering uit de combinatieregeling als door andere (incidentele) financiering. Voor elke cultuurcoach is nu 12 uren beschikbaar (behalve in Ten Boer omdat de cultuurcoach daar het redt met 8 uren). De cultuurcoaches kunnen door deze uitbreiding meer impact creëren.

De focus van VRIJDAG in de Buurt is te handelen vanuit een geconstateerde behoefte in een wijk. Dit betekent dat aanbod terplekke wordt gerealiseerd. Er worden workshops en projecten georganiseerd waar zoveel mogelijk inwoners aan mee kunnen doen passend bij de vraag van de wijk.

Een nieuw programmaonderdeel is 'Naschools' dat op basis van een incidentele subsidie is ontwikkeld. Na schooltijd worden in samenspraak met de cultuurcoaches, het onderwijs en de programmeur Onderwijs van VRIJDAG culturele activiteiten georganiseerd in de wijken. Dit onderdeel is gepositioneerd tussen de producten 'Onderwijs' en 'VRIJDAG in de buurt' omdat 'Naschools' de brug slaat tussen deze twee. Wanneer cultuurcoaches bijv. zien dat er behoefte is aan bepaald aanbod na schooltijd, probeert VRIJDAG daar met het programmeringsteam invulling aan te geven. Na twee jaar is gebleken dat dit aanbod bijna altijd gerelateerd is aan de Verlengde Schooldag waar een groot deel van de scholen inmiddels aan deelneemt. Scholen kopen dit aanbod zelf in. Naschools is hiermee niet langer een apart onderdeel, maar valt onder het programma Onderwijs.

Ontwikkel ondernemerschap

In onze brief van 28 april 2022 (201567-2022) gaven we aan dat VRIJDAG binnen de vastgestelde subsidies ondernemerschap heeft getoond door een nieuw buurtprogramma te ontwikkelen, door een uitgebreid aanbod voor binnenschoolse activiteiten te ontwikkelen en door de KultuurCentrale in het leven te roepen. Daarnaast wordt er gestuurd op efficiënte bedrijfsvoering (zoals ruimtegebruik, groeps grootte en minimaliseren van leegstandsuren bij docenten in dienstverband). Een commercieel verdienmodel is niet mogelijk, zelfs niet in de zaalverhuur want die is gericht op de amateurkunst in Groningen en gaat tegen een daarbij passend tarief.

Versterken relatie met amateurkunstveld

Het team bij het KultuurLoket, de ondersteuningsfunctie van VRIJDAG, is het afgelopen jaar uitgebreid. De ondersteuningsfunctie is verder ontwikkeld en biedt nu duidelijkere producten. Het is overigens goed om te realiseren dat 80% van de beoefenaars van amateurkunst dit niet langer doet in verenigingsverband. Dit betekent dat 'het amateurkunstveld' niet langer een heel homogene groep is. Dit maakt het ondersteunen van deze groep ingewikkeld. Ook landelijk is hier aandacht voor. Staatssecretaris Uslu heeft kenbaar gemaakt te komen met een Nationaal Akkoord Amateurkunst waarin afspraken worden gemaakt met OCW, IPO en VNG over een structurele aanpak van de ondersteuning van amateurkunstgroepen. VRIJDAG praat mee over de invulling hiervan en zal een rol hebben in de uitvoering.

Zorg voor actieve klankbordgroep

Uit een laatste overleg met een aantal afgevaardigden van stedelijke amateurkunstverenigingen bleek dat er geen behoefte is aan een klankbordgroep die met regelmaat bij elkaar komt. Dit heeft o.a. te maken met de grote verscheidenheid van amateurkunstverenigingen. Wel kwam het idee van een 'Dag voor de amateurkunst' aan de orde. Dit idee hebben de gemeente en VRIJDAG omarmd. In november 2023 wordt een bijeenkomst georganiseerd waar kennis wordt gedeeld, workshops worden gegeven en deelnemers worden geïnspireerd. Zoals hierboven al omschreven kent de amateurkunstsector een belangrijke ontwikkeling; mensen willen niet langer onderdeel uitmaken van een vereniging, maar doen liever op projectbasis mee aan bijvoorbeeld een gelegenhedskoor of een theaterproject. Tijdens de 'Dag van de amateurkunst' willen we nadrukkelijk aandacht hebben voor deze groep 'informals'.

Maak rol in talentontwikkeling duidelijk

In het rapport kwam naar voren dat het niet helder is wat de rol van VRIJDAG is in talentontwikkeling. Een mooie omschrijving van wat VRIJDAG doet, stond kortgeleden in een artikel van het Dagblad van het Noorden; "VRIJDAG is die club die zo veel mogelijk Groningers aan kunst en cultuur laat doen." Dat is de focus. Dit komt ook naar voren in de uitingen van VRIJDAG, inwoners worden op een toegankelijke manier verleid om kunst en cultuur te beoefenen. Er zijn andere organisaties die zich richten op het opkweken van talenten. VRIJDAG verwijst actief door naar anderen om te zorgen dat mensen hun passende plek vinden in de cultuurparticipatie. De lijntjes tussen de verschillende organisaties zijn kort. VRIJDAG heeft overigens wel een aantal talentklassen, die zijn gericht op kinderen met veel passie en die veel aan het werk willen. De docenten van die klassen weten de kinderen met meer in hun mars te spotten en door te geleiden naar bijvoorbeeld de Noorderlingen of naar specifieke docenten.

Samenspel in samenwerking met private instellingen

De private markt is zo breed en divers dat gerichte samenwerking lastig is en blijft. VRIJDAG investeert op samenspel: ze innoveren op vorm en het aantal deelnemers groeit. Daarbij is zichtbaar dat er veel deelnemers zijn die elders les hebben. Ook bestaat het docentencorps steeds meer uit mensen die ook een privé of andere praktijk hebben en dat leidt tot nieuwe samenwerkingen

Hervormingen

De stand van zaken van de lopende hervormingen vindt u bij [deelprogramma 4.2 College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing](#).